

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos betűsor egyezer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitlár sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1904.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Szerda, április 6.

Mai számunk főbb közleményei:

Vexereik: A megoldatlan probléma.
A szocialisták kongresszusa.
Új konzervatív-párt.
Az aradi országos tornanap.
Királyunk Abbanában.
Pár a lövasúttársaság ellen.
A görög katolikus templom.
A Hadik-huszárok búcsúja.
Az új omnibusz első áldozata.
A kurtiesi jegyző lemondása.
Öngyilkos aradi honvéd.
Tárcs: A megállóhelyen. Írta: Sas Ede.
Csarnok: Julia története. Írta: Gyarmathy Zs.

A megoldatlan probléma.

Arad, április 5.

Budapesti munkatársunknak alkalma volt beszélgetést folytatni egy előkelő gazdasági állást elfoglaló férfival, a ki a parlamenten kívül áll. Felfogása, melyet az alábbiakban ismertetünk, ehhez képest erős kidomborítása a közgazdasági szempontoknak, a melyek mellett a politikai és közjogi szempont némiképen háttérbe szorulnak. Gazdasági politikánk esélyeinek megbeszélése e pillanatban annyira időszerű, hogy nagy érdeklődéssel várjuk a bonyolult kérdéseknek ezen oldalról való megvilágítását is, a mely nem egy érdekes nézőpontot tartalmaz.

A kilencvenes évek második felében — mondotta az illető közgazdasági kapacitás — az osztrák-magyar monarchia gazdasági életének szomorú korszaka kö-

szöntött be. A monarchiáról szívesen itt, mert gazdaságilag máshogyan nem beszélhetek. E tekintetben a Lajtha, sajnos, nem alkot elválasztó határt. A kilencvenes években kezdődött gazdasági fejlődésünk megfeneklése. E fejlődést egyszerűen megfosztották szilárd és éltető talajától: a gazdasági alap állandóságától. A Bánffy-kormány, mely felmondta a lejáróban levő kiegyezést, a viszonyok alakulása folytán új kiegyezést többé véglegesen megalkotni nem tudott s megkezdődött a provizoriumokkal való kormányzás. Következett előbb magának Bánffynak két egy-két esztendei provizoriuma, majd Széll Kálmán hosszabb provizoriuma, melynek kellő közepén most tengődünk. Igazán azzá lettünk, a mivel ellenfeleink gúnyolnak: Monarchie auf Kündigung! Kitéve annak, hogy gazdasági belső berendezésünk gyöngye szálai egy szép napon végleg elszakadnak.

A gazdasági élet évek hosszú során át várta a kibonyolítást. Határozottan tudta, hogy annak be kell következnie, mert a monarchia egész területén addig politikai nyugalom sem lehet, míg a gazdasági problémát meg nem oldják. De meg a helyzet nem is tűrhette soká a megoldás elodázását. Mert a gazdasági probléma egy másik oldalról is ki lett kezdve: a külföldi szerződések által. Kiegyezés nélkül nincs külföldi szerződés, külföldi szerződés nélkül pedig a vámtorzsalkodások eshetősége, a politikai szö-

vetségekre való visszahatás veszedelme bontakozik ki körvonalaiakon.

Távol áll tőlem a magyar kormányra vetni, hogy mindez így történt. Jól tudom, hogy legelső sorban is az osztrák parlament áldatlan viszonyai akadályozták a kibontakozást. A helyzet tényleg az, hogy a csehek nyelvi követelményeik kieroszakolására a kiegyezést látják a legalkalmasabb presszióknak. Jelszavuk: belső cseh hivatalos nyelv és a második cseh egyetem létesítése nélkül a reicheratban a kiegyezést át nem engedik. Evvel már évek óta sakkban tartják az osztrák kormányt, mely ezáltal nem tud egyáltalán mozogni.

Már most kérdem én, vajjon nem az egész monarchiának tett szolgálat volna-e a csehek kezéből ezt a revolvert kicsavarni? És nincs meg rá a mód? Egy dologgal mindenesetre tisztába kell jönni: ez az, hogy mi őszintén akarjuk az önálló vámterületet, mert hitünk s meggyőződésünk, hogy ez az ország érdekeinek megfelel. Ha pedig ez így van, úgy ebből kell kiindulni és ez alapon keresni a módokat a rendezésre. A politikusok egyrésze, sajnos, nem ezt cselekszi. Politikai szempontoknak rendeli alá a gazdasági nézőpontokat. Elengedetlen feltétellel teszi a kiegyezésnek tételekként való parlamenti elintézését, a csehek nagy öröme. Én gazdasági szempontból más véleményen vagyok. Én, a gazdasági szempontból ítélő ember azt mondom, ám csinálja meg Kör-

A megállóhelyen.

Írta: Sas Ede.

Kietlen tájon suhant végig a vonat. Itt-ott küldött vékony füstfóhászt az égre valami sárba vesző tanya; itt-ott nyújtogatta egy-egy csenevész fa csupasz ágait fölfele, mintha segítséget kérne, hogy el ne vesszen a lucskos tengerben. Pár napja még vakító, tündöklő hótakaróval pompázott az egész vidék; de most olyan volt ez a hermelinpalást, mint az elűzött király köpenyege, melyet összetéptek és darabokban szórtak szerte a lázadók. Az alkonyodó nap megpróbálkozott valami opálos, vörhenyeges tűzijátékot csinálni, de csakhamar kudarcot vallott a sűrűn leszakadó ködben, a szitáló esőben, mely átláthatlan fátyollal vont be a vonat ablakait. Az utasok nem bánták, ha el is függönyözte az idő előttük a sivár panorámát; vig tereferébe, szivarozásba merültek, hisz ilyenkor a repülő, villámfényes, jól fűtött szobácska oly kellemes börtön!

Csak egyetlen utas volt az egész gyorsvonaton, akit szemmel láthatóan nyugtalanított az a vigasztalan szürkesség, amely köröskörül elterült. Szép fiatal hölgy volt, akinek gyönyörű, nyulánk lilomtestét a sötétzöld angol utiruha is pompásan feltüntette s akinek fekete kalap-
kája alól a világ legsáfrányosabb haja csillogott elő. Finom arcocskája inkább nevetésre volt teremve, mint bosszúságra; pedig most

ugyancsak bosszankodott, amikor megdörzsölte a kupé ablakát — ilyenkor karcsu kézsuklóján csak úgy csörgött a temérdek apró zsuzsu — s mindannyiszor keblemetlenül csalódott, amikor nem bírt egyebet kivenni a nyirkos alkonyatban, mint az ösztövért táviróoszlopokat, a melyek mintha futottak, menekültek volna a pusztaságról...

— Szépen vagyunk! — buzdított be elkeseredve első osztályú fülkéje sarkába. — Laci nekem paradicsomot ígért, szeretném tudni, hol lehet ebben a sáros sivatagban az az oázis?

A gyorsvonat bosszankodó, szép utasa, a világ legsáfrányosabb hajának tulajdonosnője, valóban ama hölgyikék közé tartozott, akik az életből csak a paradicsomkerteket akarják ismerni — és legalább egyelőre elég részük is van a paradicsomi gyönyörűségekben. A félvilágot jelentő deszkák egyik legünnepeltebb tündérkirálynője volt, akinek dala, tánca maga volt a legvérforralóbb, de azért mégsem alantas, hanem bűbajos, költői pikantéria. S ime, Dusika, aki nélkül nem lehetett elképzelni a főváros aranyos éjszakáit, egyszer csak azzal lepte meg udvariói seregét, hogy elutazik vidékre.

— Néhány hétre elmegyek remetének az erdélyi hegyek közé, — mondta a hűledező urfiaknak, akik felkeresték a lakását, a sok-sok kikészített utibörönd között. — Mackóra fogok lövöldözni az én derék medvevadászommal...

A medvevadász, aki Dusikát pár hétre kizárólag maga számára ejtette foglyul, egy tor-damegyei dugsgzag szénbányatulajdonos volt. Egy este halgatagon, egyedül ült az orfeum szögletében s nézte az énekesnőt, amikor hófehér, lange rubában, leeresztett hajjal, raffinált naivsággal éneklte a szerelmes zárdanővendék kupléját, amelyben az ájtatos zsoltosma és a tüzes, lángoló mámor küzdenek egymással. Még aznap megtörtént az egyezés — a bányász olyan fényes ajánlatot tett az orfeumtündérnek, mintha nem is köszönbányája, hanem aranybányája volna. S elmondta neki, hogy a zord sivatagban, a fekete hegyek közepette valóságos édenkert fog rá várakozni, amelyben addig uralkodhatik, ameddig neki tetszik. A leány meghatottságában örök bűséget esküdött a medvevadásznak — s el volt határozva, hogy azt legalább egy pár hétig meg is tartja; lemond rendes, zajos életének minden örömről és dicsőségéről...

A gyorsvonat fűtőentett és megállt. Az énekesnő zavartan kapkodott podgyásza után — hiszen megérkezett! A kupé ajtajában megjelent a kalauz, aki vállalkozott rá, hogy a hölgy holmiját leszállítsa — hiszen ezen nyomorult, isten háta mögé dugott megállóhelyen semmi hordárféle nincsen. S a hölgy egyszer csak azon vette észre magát, hogy ott áll a hideg őszi esőben, a bokáig érő csatákban, a podgyásza mellett. Előtte gubbaszkodik az őrnáz. Az őrnáz katonáknak köszönt a gyorsan tovarobogó vonatnak.

ber ur a kiegyezést, a 14. §. alapján kibocsátandó rendelettel, ha azt utólag a reichsrath elfogadja. Én szerintem ugyanaz, mintha magát a kiegyezést fogadta volna el a népképviselő.

A külföldi szerződések tekintetében pedig a helyzet egyszerű. Ha azokat a kormány megkötí s azután a kiegyezéssel és az autonóm tarifával együtt a képviselőház elé terjeszti megoldás céljából, úgy a mi parlamentünk a legirigylésre méltóbb helyzetbe kerül, mert szabadon dönthet a gazdasági kérdések ilyen tömege felett, a nélkül, hogy pl. a vámtarifa előzetes elfogadása által némileg megkötötte volna kezét a külföldi szerződések elfogadására.

Nem tudom, helyesen ítélem-e meg a helyzetet, de nekem az a benyomásom, hogy a hivatalos politika közeledik ez idő szerint az itt kifejtetett elvekhez. Erre vall Tisza grófnak az osztrák 14. §-ról tett nyilatkozata, erre vall a jó csehek idegessége, a kik a delegációválasztás megobstruálásában keresnek már új fegyvert a kiegyezési revolver veszedelmének megsejtésében. Minden jel arra mutat, hogy a döntés az egész vonalon küszöbön áll. Ismételhetem, a gazdasági problema megoldása nélkül nincs és nem lesz politikai nyugalom.

A parlament munka előtt. Budapesti tudósítónk jelenti: A képviselőház e hó 12-én tartja meg első ülését az ünnepi szünet után. Az első ülésen a legközelebbi ülések napirendjét állapítják meg, legfontosabb tárgya azonban Hieronymi Károly törvényjavaslata lesz a *vasútszolgálatok fizetésrendezéséről*. A napokban közzétételti Tisza István gróf miniszterelnök mint belügyminiszter a kivándorlási törvényhez való végrehajtási szabályrendeletet és ezzel egyidejűleg életbe lép a *kivándorlási törvény* is. Elkészült a belügyminisztériumban a közigazgatási kihágások szabályozásáról és a városi közigazgatás egyszerűsítéséről szóló törvényjavaslat is, azonkívül pedig foglalkozik a belügyminisztérium a választási reformra vonatkozó adatgyűjtéssel és a városi ügy rendezésének előkészületeivel. A pénzügyminisztériumban serényen munkálkodnak az *adóreform* tervezetén, mely a progresszív adórendszer alapján

épül fel. Nevezetes munkával foglalkozik a földművelési miniszter is: a *telepítési javaslatot* készíti elő és a hitbizományi javak rendezését. A míg a honvédelmi minisztériumban a *két éves katonai szolgálat* dolgát készítik elő. Minden kormányzati vonalon serényen folyik a munka és így igen valószínű, hogy a nagy anyaghalmozat miatt a törvényhozás ezidén csak rövid nyári vakációt tart.

A szocialisták kongresszusa.

(Az aradi és aradmegyei szocialisták ügyek.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 5.

Arad és Aradmegye, a hol az elmúlt évben eseménygazdag működése volt a szocializmusnak, sűrűen szerepelt a szocialistáknak husvét két napján, a fővárosban tartott kongresszusán. Mindkét helynek szociálistái képviselték magukat és sűrűen fel is szólaltak a kongresszuson.

A szociáldemokrata pártvezetőség évi jelentésében kiemelte, hogy Bihar megye, Bács Bodrog megye és Aradmegyében több mint 10.000 arató lépett sztrájkba, és minden üldözés ellenére a legtöbb esetben sikerrel harcolt a nagyobb munkabéért.

A jelentéshez a többek között *Morovszky* Mátyás megyesegyházai kiküldött és *Weiss Hermann*, az aradi szociálisták vezetője szólott hozzá, majd *Nucc Mihály* (Kisjenő) románul mondta el, hogy mit tett a pártvezetőség a románok szervezésére. Ez a munka, ugymond, annál nehezebb volt, mert nekik a faluban mindenki ellenségük: pap, jegyző, hivatalnok, mind a nép mozgalmát csak elnyomni igyekszik.

A második nap hosszab vitára adott alkalmat az aradi pártszervezet indítványa, hogy az *Adverul* című román lap valamely román lakta vidéki városba, legcélszerűbben *Aradra* helyeztessék át. *Garami Ernő* ellenzi az indítványt, mert a vidéken a hatóságok csakhamart önkéntesnek a lapot. A kongresszus, a románok szavazataival is, elhatározta, hogy a román lap továbbra is a *fővárosban* adassék ki.

Nagy föltűnést keltett *Israel Jakab* beszéde, a ki hangoztatta, hogy a vidéken a szervezkedés folyton nehezebb lesz. A törvények nem tiltják ugyan a szocialistaságot, mégishány elvtársunkat büntették meg csupán azért, mert

szocialisták. Egy törvény van az egész országban, ugyanaz a törvény érvényes mindenütt, mégis a vidéki szolgabírák és rendőrkapitányok elkobozzák azokat a lapokat, azokat a röpiratokat, a melyekben a budapesti ügyészség nem talált büntetendő cselekményt. S a míg a mi szervezkedésünket mondta minden erőszakos eszközzel megakadályozzák, a hatóság maga viszi el a néppárti agitátorokat oda, a hol mi szervezkedünk, hogy a működésünket megghisítsák. Mi szervezkedni akarunk nyugodtan, a törvények keretén belül: de ha ezt nem engedik, nem fognak vele bennünket eltéríteni célunktól. — *Ha nem engednek szervezkedni nyíltan, szervezkedünk, gyűlésezünk titokban.* Ismétlem, mi a törvényes és nyílt gyűlésezést jobb szerettük volna; de a titkos gyűlékezés által talán még jobban lehet szervezkedni, mert nincs hatósági közeg a hátunk mögött, a ki állítólagos valótlanúsáért megzavarja beszédünket. Kimondjuk tehát, hogy a hol nyílt szervezkedés nem lehetséges, ott titokban fogunk szervezkedni.

Érdekes volt Sztankovics Milán, bavanistyei főlészalása. Sztankovics fegyverkovács s pár hónappal ezelőtt a bavanistyei lázongás alkalmával, a mikor nála, mint a szociálisták egyik vezérének házkutatást tartottak, pár javítás véget odaadott ócska pisztolyt s vagy tíz röpiratot találtak házában a miből azután az a hír terjedt el az egész országban, hogy a szociálisták *főlkészre* készülnek.

A kongresszust ma fejezték be.

TÁVIRATOK.

Az orosz-japán háború.

Szöul, ápril 5. *Jonggun*, kit e hó 1-én nevezték ki japáni követnek beadta lemondását.

Sanghai, ápril 5. Kibeli jelentések szerint 260.000 japán van utban. Ezenkívül a helyőrségekben 60.000 ember van fegyverben, eltekintve a harmadosztályu tartaléktól, mely még nincs mozgósítva. A vezérkar titokban tartja a haditervezetet. A japán hatóságok ezer ló után néznek. Az egész Koreában és Mandsuorszában uralkodó olvadó idő járhatatlanokká teszi az utat.

Szentpétervár, ápril 5. A harcterről érkező jelentés szerint két japán tiszt kínai munkás-

Király Dusi ijedten nézett szét és odafordult a vasutashoz.

— Nincs itt valami kocsi? A Radmánczy ur kocsija?

— Nincs bizony — felelt a tagbaszakadt, középkorú férfiú, főlemelve az országúton a sorompót.

Micsoda gorosz félreértés ez? Miért nem küldte el érte Radmánczy a kocsit? Hiszen ígérte, hogy maga várja a megállóhelyen és négy táltossal röpti a tündérvárába. Négy táltos helyett bizony holmi sőre is jó volna... Mérgében topogott és az ajkát harapdálta — s szeretett volna urána futni a gyorsvonatnak s elrepülni innen. De hol zakatolt már a gőzgép a homályban!

Most mit csináljon? A szél mindig hűvösebb lett, zimankós esőt csapott az arcába. Talán csak reggel jön érte a kocsi — valami átkozott tévedés folytán azt hiszik, hogy az éjjeli vonattal érkezik? Hol töltsen az éjszakát? Ebben a hitvány bakterházban? Amelynek gazdája nem is látszik valami vendégszerető embernek — hiszen szörnyű immel-ámmal morgogja:

— A nagysága nem maradhat idekűnn az esőben. Tassék bejönni hozzánk. Ámbátor, hogy tetszik tudni, mi most nem fogadhatunk vendéget.

Rejtelmes mosolylyal tette hozzá:

— Mert hát mi is vendéget várunk!

Urült, hogy földél alá juthatott s behúzódtott egy kopott bőrszékre az őrház szobács-

kájában, amelyből gondosan elfüggönyözött ajtó nyílt a másik helyiségbe. A karszékből csak hamar felugrott — fázott és nem jött senki, hogy lelket fuvaljon a szétől bugó kályhába. A házban nagy járás-kelés volt — bizonyosan ama titokteljes vendég fogadtatására készültek. De hát úgy el vannak foglalva, hogy senki sem vehet magának annyi fáradságot, hogy egy kis tüzet gabalyítson? Már épen indulóban volt kifelé, hogy dus borralalóval megnyerjen valakit, amikor benyitott a házigazda, kezében aprófával, forgácscsal.

— Magad uram, ha szolgád nincs — mondotta. — A feleségem tudniillik nagy dologban van.

Azzal az iménti rejtelmes boldog mosolylyal tette hozzá:

— A golyát várjuk!

— Dus! Összerezzen!

Az ember letérdelt tüzet gyújtani. A hamut piszkálva beszélgetett:

— Kicsit sűrűn jár mihozzánk a golyamadár. Négy esztendő alatt harmadszor. No de hát nem szabad zúgolódni: a golyát szívesen kell fogadni. Nézzek csak, nagysága, milyen aranyos két leánykát hozott. Most, reméljük fiut hoz.

Azzal kikiáltott a konyhába, ahol a két kuckóba internált apróság majszolta a lekváros kenyeret:

— Böské, Kati! Jertek csak, csókoljatok kezét a szép néninek!

A két apróság persze nem mert előtípegni

a szobából, — az énekesnő csak távolról nézte pufok arcoskáikat, kerekre nyílt, ragyogó fekete szemeket. Leült a már élénken játszó tűz mellé és valóságos elérzékenyülés vett rajta erőt. Ez volt a szürkéségen a paradicsomkert; ez volt a sivatagban az oázis. Ez a rozoga vasúti őrház a boldogság tündérlugasa. A boldog emberek összebujnak itt tűzhelyük körül télen s apa, anya, a bakter és bakterné kiülnek vadszőlős, galambos tornáca alá nyáron és nézik a szabad mezőn futkározó kicsinyeiket. S ekkor valami hőbortos emlék villant fel agyában. Hiszen kis hja, hogy neki is nem lett része a kunyhó boldogságában. Még a szülői háznál élt, — a dohány-utcai bérház harmadik emeletén, — amikor feleségül kérte egy ispán, aki a vásáron ismerkedett meg apjával, a gabonaügynökkel. De akkor irtózva gondolt a falusi csendéletre — őt, az aranypillét magukhoz szédítették az orfeumi színpad lámpái. S az arany könnyelműség mezején szállt, csapongott tova. Most aztán kézzel kézre adják, miglen eldobják és eltáposzák a sárba. Miskor kacagva gondolt erre a végre — most, a bakterház szobájában, e gondolatra köny szívérgott szempilláira.

E pillanatban metsző, velőket hasogató sikoltás hangzott a fülébe.

Az énekesnő felszökött ültéből s riadva nézett a szomszéd szobába nyíló ajtóra.

A sikoltás ismétlődött. Még élesebben, még kinosabban. Megfagyasztotta ereiben a vért.

nak öltözködve fel akarta robbantani a kancsu-nangi vasutat. Egyiket agyonlőtték és zsebei-ben megtalálták az orosz vezérkari térképet és a vasutvonalak rajzát. A másik tiszt lóháton megszökött.

A sztrájk.

Roubaix, ápril 5. A több párisi szocialista vezető elnöklésével tartott gyűlésen elhatározták a munkások a sztrájk folytatását. Azonban remélik, hogy a munkát ma részben ismét felveszik.

Uj konzervatív-párt.

(Zichy János gróf zászlóbontása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 5.

A husvétnak politikai szenzációja van. Egy merész akaratú fiatal politikusa: ifj. Zichy János gróf, a néppártnak egyik megalapítója, s utóbb e párt országgyűlési klubjának elnöke, modern köntösben fel akarja támasztani az annak idején végelgyöngyülésben kimult *Sennyey-pártot*, az ugynevezett *konzervatív-pártot*, a mely minden jó, minden hazafias ügynek ke-rekkötője és megőője volt.

Beavatottak úgy tudják, hogy a meg-ujhódó párt zászlaját Zichy János gróf pünkösdkor fogja hivatalosan kibontani. Hogy a pártot milyen keretekben tervezik arra a *M. H.* egy jelentése az alábbi ér-dekes utbaigazítást adja:

Már régebben rebesgetnek a benfentesebb politikai körökben arról, hogy Zichy János gróf konzervatív pártot akar alakítani, de azt hitték mindenütt, hogy ez a vállalkozás, részben a gróf fiatalasága, részben pedig a kellő visszhang és támogatás hiánya miatt nem fog sikerülni. Most azonban a terv megvalósulása küszöbön áll s mint értesülünk, a legközelebbi napok folyamán ifj. Zichy János gróf a nyilvánosság elé lép tervével, sőt programot is ad.

A gróf szándékáról, melynek aggodalmas titkolása eddig sikerrel járt, még kevés szí-várgott ki azokból a körökből, melyekben a pártalakító tervnek legkisebb részleteiről is jól vannak értesülve. Azonban a következőkről már most is hirt adhatunk.

Ifj. Zichy János gróf az új konzervatív pár-tot a régi Sennyey-párt mintájára tervezi. A li-

beraliemus szerinte nem elég *dinasztikus*, mert ha sajnálni való dolog az, hogy nincsen ma-gyar nemzeti királyság, abból az ő felfogása szerint csak az következhetik, hogy a nemzet mentül szorosabb kötelékekkel tapadjon oda a Habsburg-dinasztiához. Mintegy ebből folyik, hogy az ország gazdasági tekintetben is csakis az osztrák vámközösségben keresse boldogulá-sát, ennél fogva a priori *elejti az önálló vámterü-leket*. A konzervatív párthoz tartozik továbbá a *kiegyezésnek merev fentartása* s a többek között ez választja el Zichy János grófot a néppárttól, mely szerinte *tulságosan nemzeti irányban* akarja fejleszteni az 1867-iki kiegyezést. A legne-vezetesebb különbség a Zichy-párt és a néppárt között az, hogy Zichy János gróf az *egyházpoli-tikai törvények revízióját* *elejti*, mert miként a kiegyezésnél, itt is a status quo-nak legmere-vebb fentartása képezi programját az új párt-vezérnek, ami természetesen azt is jelenti, hogy viszont az egyházpolitikai törvények fejleszté-sétől is szigorúan el fog zárkózni a magyar konzervatívok pártja.

Az a kérdés már most, kikkel remélheti Zichy János gróf a fönt vázlatosan ismertetett pártprogramnak megvalósítását. Mindenekelőtt utalnunk kell a grófnak közismeretes *konopisti összeköttetéseire*, melyek már magokban véve is az egész politikai tervet nagyon is komoly szín-ben tüntetik fel. Ezekről eltekintve, a dolgok-nak csak mai állását ismertetve, a gróf termé-szetesen a *konzervatív gondolkodásu katolikus főurak, valamint a katolikus főpapság támogatá-sára* számít. Mindenekelőtt *Eszterházy Miklós* Móric gróffal fog e vállalkozásban újra talál-kozni, ki annakidején a Zichy Nándorral együtt megalkotott néppártból a Bánffy ellen való obstrukció miatt lépett volt ki. Emlegetik a katolikus főurak között a *Mailáthokat, Pálffy-akat*, néhány Zichyt (de nem Zichy Nándort és Zichy Aladárt), több *Eszterházyt, a Czirákyakat, Hunyadyakat*, akik az új pártban Zichy János gróf oldala mellé állanak. A politika aktív résztvevői között elsősorban a jobboldal u. n. *kasszinó-pártjának* néhány tagjára számítanak a konzervatívok, néhány nemzeti pártira, magá-ból a néppártból pedig *Simonyi-Semadam Sán-dor, Förster Ottó, Szüllő Géza, Abaffy Emil, Meszlényi Pál* képviselőknek valószínű csatla-kozásáról beszélnek.

Azon politikai faktorok között, melyek a

legújabb pártalakulást nem jó szemmel nézik, elsősorban a néppárt említendő meg s a két-pártnak jövőndő viszonyára már előre is rávi-lágít a néppárt hivatalos lapjának nyilvánosan folyó hadakozása a régi *Magyar Állam-mal*, mely néhány nap óta nagyobbított tartalommal, új alakban jelenik meg, kétségtelenül azért, hogy majdan a magyar konzervatívok hivatalos lapjául szolgáljon. A néppárti lapnak a „katho-likus tábor kettészakadásáról” szóló szemrehá-nyásai, melyekkel lapársát annak előfizetési felhívásai miatt illeti, mindenestre „a fiam-nak” szólnak, de úgy, hogy a menyem is ért-sen belőle.”

Az aradi országos tornaünnep.

(Zsüri tagok. — Vívó-akadémia. — Műszaki bi-zottsági-gyűlés.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 5.

Lapunk husvétli számában megkezdődött az országos tornaszövetség és *Aradi Tornaegyesü-let* választmánya által összeállított bizottságok névsorának közlését. Ezzel kapcsolatban vettük ma az Aradi Tornaegyesület értesítését, mely szerint az elnökségi tagok között szerepel *Ro-bitsek Ágoston dr. és Péterffy Antal*, mint az egyesület tiszteletbeli elnökei és *Varjassy Lajos* helyettes polgármester is.

Az ünnepi diszbizottságba sorozandók még: *Belnay János, Koch Lajos, Nagy Sándor dr., Nemess Zsigmond dr., Neuman Samu, Neuman Adolf és Neuman Dániel*.

A verseny szakszabizottságai az országos tor-naszövetség által következőleg lettek összeállít-va: a mintacsapat versenytornázás bírái: *Bély Mihály* a budapesti (budai) tornaegyesület mű-vezetője, *Mauer János* a nemzeti tornaegylet, *Pethe Ferenc* az eperjesi torna és vívőegylet művezetője. Pót bírák: 3 vidéki tornaegylet művezetője. A szövetségi összetett főverseny szereken bírái: *Bábel Rezső* az ó-budai, *Schnei-der Frigyes* a soproni, *Ujhelyi Sándor* a buda-pesti egyetemi atlétikai klub művezetője. Pótbí-rák: *Bernát János* nemzeti tornaegyleti előtornász, *Hrabetz Nándor* a temesvári, *Tóth Mihály* a deb-receni tornaegylet művezetője. Szövetségi össze-tett főverseny a népies gyakorlatokból bírái és fu-tási versenyek bírái: indító: *Iszer Károly* a buda-pesti torna klub elnöke, időmérők: *Fényes Iván dr., Otte Ferenc*, célbírák: *Bokelberg Ede, Demény Károly, Hervay Róbert dr., Matusik Márton*. Diszkoszvetés súlylökés és gerelydo-bás bírái: *Galambos Ede, Kmetykó János, Po-gány Gyula, Szőke Elemér, Vargha Sándor, Verő Adolf*. Rud magas ugrás verseny bírái: *Kakas Gyula, Simon Miklós, Szaffka Manó, Matusik Márton*. Pótbírák: *Benda Lajos, Benes Lajos, Matkovits Miklós*. Magas ugrás mint csapat verseny bírái: *Benecsek Lajos, Kakas Gyula, Simon Miklós, Szaffka Manó, Fényes Iván dr.* Pótbírák: *Matusik Márton és még 3 vidéki tornaegylet művezetője*. Kötélhúzás, mint csapat verseny bírái: *Achim Károly, Iszer Károly, Szaffka Manó, Varga Sándor*.

A vívó akadémia versenybíró-sága vidéki tagjai névsorát már közöltük; a zsüri helybeli tagjai: *Iovag Schwitzer Lajos, Lehmann Vince, Vachsmann Vilmos, Belnay János, Ditrich Al-bert, Hadfy Imre, Tallián Andor, Koch János, Dálnoky Nagy Lajos, dr. Csernovits Diodor, dr. Lukácsy Lajos, Sármezey Endre, Jankó Imre, Maione Vincenzó, Sugár Jenő dr., Sor-bán János, Neuman Adolf, Neuman Samu, Czédly Károly dr., Vannay Gyula, Szathmáry János, Gebnart István és Matusik Márton*.

A műszaki bizottság *Nachtnébel Odón* vá-rosi mérnök helyettes elnök vezetése alatt teg-nap tartotta meg első gyűlését a városi mér-nöki hivatalban, melyen a helyettes elnök rész-vétellel jelentette, hogy a bizottság elnöke *Vi-rágh Lajos* betegsége miatt a gyűlést nem ve-zetheti, s a végrehajtó bizottság őt bízta meg a helyettesítéssel.

Nagy Sándor titkárművezető bemutatta a versenytér rajzát, melyet a bizottság egy-két módosítással elfogadott. Lesz öt sor ülőhely 23000 ülőessel és 600 állóhe-y. A versenytér

A szomszéd szobában tehát megkezdődött a vajudó asszony győtrődése. Azok a sikoltások az anyaság kintpadáról hangzottak feléje.

Az énekesnő körülnézett, hova menekül-jön? Mert el akart futni e szörnyű hangok elől. Nem tudta a rémes sikoltásokat elviselni. Szeme kerekre nyílt. Egész testében reszketett. Valósággal maga is szenvedett. Bedugta fülét, hogy ne hallja a vajudást. De hiába. Felszaki-totta az ajtót és kimenekült az éjbe. Inkább oda, a zimankós sötétbe, — csak el, el a fájdalom e hangjai elől! De a metsző kiáltások oda is üldözték. Egy darabig állta a fergete-get, mely arcába csapta a fagyos esőt, — az-tán kétségbeesve tért vissza a szobába. Össze-kuporodott a karosszékre, kezeibe temette ar-cát — s borzongás futott át minden tagján, amikor a szegény, győtrődő asszony ajkairól egy-egy lélekező jajszo rőppent el, amikor sirva, nyögve fohászzkodott:

— Jaj, édes istenem, segíts meg!

A selymes, zsuzsus demimonde e vál-ságos győtreimes, felséges percben, amikor az élet és halál szárnyai suhogtak körülöt-tük, töredevezve mondta utána a vajudó nő imád-ságát:

— Édes istenem, segíts meg!

Azonban megvirradt s ki hitte volna: mi-lyen derűs, enyhe őszi reggel lett a zegernyés, hideg éjszaka után? Dusiért is megérkezett a kocsi: maga Radmánczy ugrott le róla s nem győzte kérni a boesánatott. De hát ő igazán nem volt bűnös. Kiderült, hogy az énekesnő komor-

nájára bizta a táviratozást s a cseléd rosszaka-ratból vagy tévedésből hibásan jelezte az érke-zését. A négy vasderes táltos sebe, iramban hagyta hátra a vasuti őrházacsakát, amelyben immáron megennyhülve feküdt a vasutas feleség. A tudós asszonyság elmesélte neki, milyen ér-dekes látogatójuk volt az éjjel: ugyancsak cif-ra dáma, akit az öreg, félbolond Radmánczy vitt a kastélyába.

— Aféle könnyű portéka — mondta a vas-utas, az ágy szélén, az asszony lábainál ülve.

A szenvedéseit pihenő asszony magához szorította kicsinykőjét. Csakugyan fiu volt: az édes apa, édes anya reménységét beváltotta a gólya. A vasuti őr felesége nem volt szép asz-sony: de most széppé tette a mosolygás, ahogy fiacskájára nézett. S ama könnyű portékára gondolt és halkán sutto-gta:

— Szerencsétlen teremtés!

Dusikát pedig megvigasztalta a kiállott szenvedésekért a viruló paradicsomkert, a pa-rancsait leső cselédekkel teli kastély. Most már nem értette, hogy irigyelhette egy percig is a vasuti őr feleségét. S hogy vágyakozhatott arra, vajha neki is ilyen boldogságban lett volna ré-sze? Hogy is ne! Keresztül menni azon a po-koli győtreimeken s azután vergődni a poron-tyokkal tovább!... S miközben sorra próbál-ta a pamlagokat, hogy cica-testének melyik át-édesebb heverést: sohajta gondolt a vasutas feleségére s ő is azt susogta:

— Szerencsétlen teremtés...

két végén lesz buffet, közepén a zsüri páholy alatt, melynek területe 64 négyszög méter, magassága két méter lesz, a cukrászda.

Az ülőhelyek nagyságát a bizottság 60 centiméterben állapította meg.

Végül megbízta a bizottság Nachtnébel elnököt, hogy a versenypálya felépítésére néhány megbízható aradi vállalkozót ajánlattételre szólítson fel s a költségelírányzatot a legközelebb összehívandó gyűlésnek bemutassa.

A gyűlésen Nachtnébel Ödön elnöklésével részt vettek: Steinitzer Pál dr., Herling Gyula, Palotay Antal, Reininger Samu, Matusik Márton és Nagy Sándor. A választmányi gyűlésen pedig Steinitzer Pál dr. elnöke alatt jelen voltak: Dálnoky-Nagy Lajos dr., Szél Ernő, Pényes Iván dr., Reiniger Samu, Szilárd Győző, Angel István dr., Matusik Márton, Visi Ferenc, Jancsóvícs Ferenc, Petrisin Gyula, Alt János, Kell Lajos, Palotay Antal, Reisinger Ferenc dr., Kőmives József és Nagy Sándor.

SPORT.

+ Az Aradi torna egyesület működő tagjait tisztelettel felkérem, hogy az országos torna-ünnepélyhez szükséges csapatbeosztás, versenyekhez való jelentkezés, az élőképek és gulák csoportosítása végett a tornaórakon teljes számban megjelenni szíveskedjenek. Nagy Sándor, titkár-művezető.

Királyunk Abbáziában.

(Találkozó a svéd királlyal.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 5.

Királyunk a mai napot Abbáziában töltötte, a hol találkozott a svéd királyi párral, időközben pedig áthajózott Fiuméba, a hol József főherceg családjánál tett látogatást. A király utjáról a táviratok a következő részleteket jelentik:

Abbázia, április 5. Ő felsége ma reggel 9 órakor Paar gróf főhadsegéd, Driancourt szárnysegéd és dr. Kerzl udvari tanácsos udvari orvos kíséretében udvari különvonaton Matugliebe érkezett. Ő felsége átvéve a díszes állomáson Manussi Montese lovag kerületi főnök jelentését, folytatta útját Abbázia felé. Ő felsége egy kocsiban ült Paar gróf főhadsegéddel. Az első kocsiban a kerületi főnök ült, a harmadikban pedig Driancourt szárnysegéd és Kerzl udvari tanácsos. Az uralkodó útja a gazdagon fellebörgött Matuglie községen át vezetett, hol Castua község diadalkaput emelt. A diadalkapunál Castua község képviselője várta az uralkodót. A diadalkaputól Volosca községig a castuai, vukováci, santa-mattiai és zameci iskolásgyermekek állottak sorfalat zászlókkal és virágokkal. A szépen feldíszített Volosca előtt is volt diadalkapu és itt várta a község az uralkodót. A plébánia templomnál a papság és apácák a kolostori iskola növendékeivel várták a királyt. Abbázia község előtt is volt diadalkapu. Maga az ülőhely pompás zászlódiszben tündöklött. Díszítés legnagyobb részben sárga-fekete és piros-fehér zászlókból állott, de számos svéd, norvég, luxemburgi és magyar, valamint tengerészeti lobogókat is lehetett látni. Ő felsége szállása előtt az önkéntes tűzoltóság és mentőegyesület, valamint a szarajevói aggharcosok egyesülete, továbbá különböző községek küldöttségei és a hajózási társulatok megbízottai és Abbázia hivatalnoki kara foglaltak állást.

A mikor a kocsí harangzugás és ágyudörgés közben elérte a Stefánia szállót, fölvták a királyi lobogót. A szálló bejáratánál ő felségét a tisztelgésre megjelent személyiségek fogadták és pedig a trieszti helytartó, Goes gróf, Roszner fiumei kormányzó, Sachs ellentengernagy, Csányi Arthur vezérőrnagy, Wachter ezredes, a katonai üdülőhely főnöke, Glax tanár főorvos és Stanger András, valamint Siglich

Angelo polgármesterek, a nemzetközi hálókocsi társulat főképviseleje, Glaser osztálytanácsos és a hálókocsi-társulat abbáziai intézetének igazgatója, Croci Lucian.

Abbázia, április 5. Miután királyunk a Stefánia szállóba érkezett, csakhamar megjelent ott osztrák-magyar ezredtulajdonosi egyenruhájában a svéd király. Eredetileg királyunk akarta az Abbáziában üdülő svéd királyi párt meglátogatni, Oszkár király azonban előzékenységből és tiszteletből programmon kívül felkereste az agg uralkodót. Királyunk koronás vendégének a szálló kapujáig eléje ment s igen szívélyesen üdvözlöttek, megölelték és megcsókolták egymást. Huszonkét percig tartott a látogatás, aztán királyunk Oszkár királyt kocsijához lekísérte. Szívélyes búcsu után a svéd király visszavonult a Jeanette-villába.

Ezután királyunk bemutattatta magának a kerületi főnök által az államtisztviselőket, majd a veteránok csapatát tekintette meg s délelőtt 11 órakor Paar gróf főhadsegéd kíséretében svéd ezredének egyenruhájában megjelent a Jeanette-villában. A svéd királyi pár a villa bejáratánál fogadta uralkodónkat, a ki Oszkár királynak kezét nyújtott, a királynét pedig karján felvezette a lakosztályba, hol fél óra hosszát töltött velük.

Abbázia, április 5. Délután 1 órakor Mária Jozefa főhercegnőnél villásraggeli volt. Királyunk 3 órakor Fiuméba hajózott s ott meglátogatta József főherceg családját. Majd visszatért Abbáziába, a hol 6 órakor a svéd királyi párnál ebéd volt. Az egész várost gyönyörűen kivilágították. Királyunk este 7 órakor a nép zajos és lelkes ovációja közt visszautazott Bécsbe.

Pör a lóvasúttársaság ellen.

(A praejudiciális kereset megindítása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, április 5.

Az az álláspont, melyet az aradi lóvasúttársasággal szemben a villamos vasút ügyéből kifolyólag elfoglaltunk, győzelmet aratott a város jogügyi bizottságának ma délután tartott ülésén.

A bizottság, melynek tagjai kizárólag jogászok, tehát szakértők, ma egyhangulag a praejudiciális kereset megindítása mellett foglalt állást. Azt nem lehetne mondani, hogy mindannyian a siker biztos reményével indítványozták a per megindítását, sőt akadtak, akik bizonyos erkölcsi blamáztól féltették a várost. De csakis erkölcsi sikertelenség lehet az eredménye a pernek, feltételezve azonban a legkedvezőtlenebb döntést. Anyagi kockázatról a per vételénél szó sem lehet, mert az a néhány száz korona esetleges perköltség tekintetbe nem jöhet, amikor oly fontos érdekek fűződnek a per sikeréhez. A valószínűség — s ez volt a tenor a jogügyi bizottságban is — a mellett szól, hogy a pert a város nyeri meg, nincs tehát helye a pillanatnyi tévovázásnak. Haladéktalanul, minden utógondolat nélkül meg kell indítani a pert, annál is inkább, mert a város nem alacsonyodhatik le egy magánvállalat játékszerűvé. A város törvényhatóságának méltóságához és komolyságához nem illenék, ha nem venné fel ezt a keztyűt, melyet a lóvasúttársaság a miniszteri leiraton keresztül dobott elébe.

A jogügyi bizottság ülésén ezek az utóbbi szempontok nem éleződtek ki, annál inkább ki-domborodott azonban a szigorú jogászai felfogás, melynek értelmében a város teljes birtokában van azon jogoknak, hogy területén a lóval vontatott járművet kizárva, bármiféle más

mozgató erő által hajtott közúti közlekedési eszközt létesítsen.

A bizottsági ülés lefolyása a következő volt: *Institúris* Kálmán polgármester ismertette az ügyet, majd Kádas Kálmás főjegyző felolvassa a miniszteri leiratot, mely szerint nem engedli meg addig egy közúti vaspálya kiépítését, míg a város praejudiciális keresettel abbéli jogát, hogy szabad-e a szerződés értelmében lóval nem vontatott közúti vasutat építenie, — bírósági ítélettel nem tisztázza.

Institúris Kálmán polgármester konstatálja, hogy a miniszteri leirat a város érdekei ellen van, de ezen nem is csodálkozik, mert hiszen a kormány Araddal mindig így mostohán bánt. A kérdés jelenleg az, hogy megindítható-e a praejudiciális kereset arra nézve, hogy a városnak megadassék a jog közúti vasút építésére?

Steinhardt Mór dr. kijelenti, hogy a miniszter álláspontja jogellenes. A város részéről jogfeladás nem történt. A lehetőséget is el kell venni a minisztertől arra nézve, hogy valaha kifogást emeljen az ellen, miszerint a város a villamos vasút iránt mással szerződjék. Nem szándékolta az, mikor a szerződést csinálták, hogy Aradon másféle közúti közlekedés ne legyen létesíthető. Ez kiváltság lenne, amely sztrikte lett volna magyarázandó. Mindössze hétényolcszáz korona lenne a perköltség, mely az elnyerendő joghoz képest csekély. Indítványozza, hogy haladéktalanul indítsák meg a praejudiciális keresetet.

Rosenberg Miksa dr. célszerűségi szempontból hozzájárul ehhez.

Robitzek Ágost hasonló okból megindítandónak tartja a keresetet.

Priegl István dr. szerint a szerződésben a főhangsúly nem a ló, hanem a közúti szóra esik.

Steinhardt Mór dr. megvilágítja álláspontját. Nem hiszi, hogy fejlődő várost arra lehessen kötelezni, hogy félszázadon keresztül lóvasúttal beérje. Ez nem állhatott a szerződő felek szándékában.

Schwarz Jenő dr.: A város már ezelőtt nyolc évvel odaadta az opció jogot a lóvasúttársulatnak. Szerinte mentve vagyunk a kötelezettség alul. Föl kell írni a miniszterhez, fölvilágosítani őt arról, hogy amit a leiratban találunk kíván, azt a város már megtette, s meg kell mondanunk, hogy az autonómiánkat nem adjuk oda. Jogunkat a felettes hatósággal szemben is megvédjük. A második kérdés aztán a praejudiciális kereset. Kár volna ezt a pert megkezdeni. A miniszter mintha csak most utasítana minket, hogy kínáljuk meg az opcióval a lóvasutat, holott ezt régen megtettük. A mi jogunk tiszta és világos. A per feltétlenül elhúzódik két-három évig, azért nem is pártolja a keresetet. Mi hamarabb kiéheztetjük a lóvasutat, mint az minket. Vagy tegyük az egész dolgot ad acta és várjunk, míg a lóvasút egy újabb koncesszióra megéhezik. Ha aztán a jelenlegi szerződése lejár, magunk csináljuk meg a közúti lóvasutat a saját rezsinkben.

Steinhardt Mór dr. egy tévedésére figyelmezteti az előtte szólót. Az opció jog nem vonatkozik csupán parallel, hanem más vonalakra is. Az opcionális jog a lóvasútnak ezenfelül is biztosítva van, annak két különböző joga van. A kiéheztetés gondolata nem jó. Mert minek várjunk tizenöt évig, mikor pernyeres esetén három év múlva is kaphatunk rendes közlekedési eszközt. A praejudiciális keresettel nem adunk fel semmit, legfeljebb 3—400 koronát kockáztatunk. A kedvező ítélet nem is tartható valószínűtlennek. Ha az ítélet kedvező lesz ránk nézve, oly sokat nyerünk, hogy biztosan fog jönni a lóvasút, és ki fogja jelenteni, hogy áll a szavának.

Schwarz Jenő dr. szerint a miniszter nyolc évvel ezelőtt kimondotta, hogy szabad parallel vonalat kiépíteni, de előbb meg kell kinálunk avval a lóvasutat.

Reicher Károly dr. főügyész a praejudiciális keresetet helyesnek és üdvösnek tartja. Fel-tétlenül meg kellene indítani, mert egyebet nem veszihetünk, mint azt a pár száz ko-ronát.

Institúris Kálmán polgármester befejezi a vitát és azt a kérdést teszi fel, hogy a jog-ügyi bizottság a közgyűlésnek javaslatba hozza-e célszerűségi és más indokokból a prejudiciális kereset megindítását annak tisztázása céljából, vajjon van-e joga a városnak nem lóval vontatott parallel-vonalat kiépíteni, tekintet nélkül a távolságra.

A bizottság egyhangulag a kereset megindi-tása mellett határozott.

Az ülésen jelen voltak Institúris Kálmán polgármester elnöklése alatt: Kádas Kálmán, Mandl Vilmos dr., Priegl István dr., Reicher Károly dr., Robitzek Ágost, Rosenberg Miksa dr., Steinhardt Mór dr., Szalai Arnold dr., Schwarz Jenő dr.

A görög katolikus templom.

(Vita a szerződés körül.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, április 5.

A lugosi gör. kath. püspökség tudvalevőleg szerződést kötött Aradvárossal az aradi gör. kath. egyház nevében arra, hogy az egyház mostani templomát és papi lakát, — melynek örök időn keresztül való fenntartása kegyuri jogánál fogva a várost terheli — lebontatja és helyébe új templomot, továbbá kőtemetetes bérházat épít. A szerződés szerint a város, tekintettel a meg-nagyobbodott fenntartási költségre, csak ötven évig köteles a templomot és a bérházat jókar-ban tartani, és ezzel megváltja a kötelezettsé- get, mely ötven év után az egyházra hárma-lik át.

A szerződés egy pontja úgy szól, hogy a szerződés csak az új templom felépítésekor lép hatályba.

Ezt a szerződést a város felterjesztette a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez jóváha- gyás végett. Nemrégiben azonban a szerződés egy hosszabb leirat kíséretében, jóváhagyás nélkül érkezett vissza. A város jogügyi bizott- sága mai ülésén foglalkozott a leirattal és a szerződéssel.

Reicher Károly dr. főügyész ismertetette a miniszteri leiratot, mely első sorban arra hívja fel a várost, hogy az új szerződésben a fenn- tartást és a kongruát ketté kell választani. A szerződés szerint a város azt akarja, hogy a ötven év leteltével a fenntartási és építési kö- telezettség örökre levéssék a vállairól. Miután azonban az egyház követeli, hogy a város kegy- uri kötelezettsége fenntartassék, hogy per eb- ből ne legyen, felhívja a miniszter a várost újabb megállapodás létesítésére. Nem gondos- kodott a város arról sem, hogy az esetben, ha az egyház a mostani templomot lebontja, de más meggyőződésre jutva, az utat fel nem építi, a mihez joga volna, ne legyen kénytelen a város kegyuri kötelezettségénél fogva a tem- plomot felépíteni. A miniszter azt kívánja, hogy ez is világosan körvonalazzassék a szerződésben.

Institúris Kálmán polgármester ismétli a miniszter kívánatait. Csak egy fontos kérdés van, mely megvitatásra szorul. Egy szűkebb bizottságot kér kiküldetni, mely az egyházzal a tárgyalásokat folytassa. Megtörténhetik tényleg, hogy mi az egyháznak megadjuk az építési engedélyt, mire a régi templomot lebontatja, de az utat fel nem épített. Ez esetben az-

tán a városnak kellene újból felépíteni a templomot. Ennek elkerülése végett olyan kiauzálat kellene betenni a szerződésbe, mely a várost ettől a non putarem-től megóvjá.

Steinhardt Mór dr. szerint a város öngyil- kosságot követ el, ha belemegy abba, hogy el- fogadja az egyház fe tételeit. Csak akkor fo- gadható el az egyház által kínált szerződés, ha körvonalazzatik, hogy jövőben mi lesz kötele- zetségünk. Azt javasolja, hogy innen küldje- nek ki egy bizottságot, mely megadja a mi- niszternek a választ és felvilágosítja arról, hogy a város fenntartási kötelezettséget a bér- házra és templomra örök időkre el nem vállal- hatja. Nem szabad többre vállalkoznunk, mint amennyi most is köteleességünkben áll.

A polgármester indítványára kiküldték a bizottságot, melynek tagjai lettek: Kádas Kál- mán főjegyző, Reicher Károly főügyész, Stein- hardt Mór és Rosenberg Miksa dr. tb. 15. ügyészek.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szerda: Kapitány-kisasszony, operetta. (Pá- ratlan bérlet.)
Csütörtök: Kornevillei harangok, operetta.
Arkossy Vilmos és Márton Miklós föléptével. (Páros bérlet.)
Péntek: Takarodó, dráma. (Páratlan bérlet.)
Szombat: Takarodó, dráma. (Páros bérlet.)

Bemutakozások.

(Első fölépése Felhő Rózsának, B-Pákey Margitnak, Ternyei Lajosnak és Szadai Ferencnek, mint az ar- di színtársulat újonnan szerződött tagjainak a Tavasz, Lotty ezredesei, a Dolovai nábob leánya és a Nebántsvi- rág című darabokban.)

A két ünnepnap alatt négy előadás s eze- ken a jövő évi színtársulat néhány új tagjá- nak bemutatkozása történt meg. Ezek az új tagok részben nem új tagok, vagy legalább is nem ismeretlenek az aradi közönség előtt: Felhő Rózsai, Ternyei Lajos és Szadai Ferenc hosszabb rövidebb ideig játsztak már az aradi színpadon. Újabb szerződöttükkel járó első fölépésük alkalmán mégis úgy kell fogad- nunk bemutatkozásukat, mint új tagokéit, részben mert távozásuk óta művészetük fejlő- dett, erősödhetett, vagy legalább is árnyala- taiban módosultatott, végül mert figyelemmel kell lenni most már arra is, hogy az egyes szerepkörökben milyen elődöt követnek. Az összehasonlítás ilyenkor a jövőre, vagy a múlta nézve, — hogy ne személyekről szóljunk, — legtöbbször kellemetlen, miután igen-igen ritka eset az, hogy egy új tag az első egyetlen fel- lépésével már megnyeri magának mindazt a tetszést és szeretetet, amelyért az elődjének egy egész szezonon keresztül volt fideje és számos alkalma dolgozni. Tehát jobb ilyen- kor összehasonlításokat nem tenni, ezt a kö- zönség így is, úgyis elvégzi nélkülünk bár, de a maga kedve szerint.

Tehát kezdjük a primadonnával, aki is- mőt Felhő Rózsai. Helyet cserélt Rózsa Lilivel; akinek bizonyára épügy fáradtságába fog ke- rülni Felhő Rózsit a debreceniekkal elfeled- tetni, mint ahogy nehéz lesz Felhő Rózsának minket hozzászoktatni ahhoz, hogy már nem Rózsa Lili a primadonnánk. Ezt a quadrille- ben helycserének hívják, vagyis az az állapot, mikor a táncosok néhány percre kicserélik a táncosnőiket s míg ezalatt a vis-á-vis hölgy- gyel diskurálnak, addig félszemmel mindkettő a maga táncosnőjére sóvárog. És mindket- tőnek igaza van: azért választ mindenki magá- nak táncosnőt, hogy avval járja végig a táncát s ne a szomszédnőjével.

Egyszóval vasárnap este már a Felhő Rózsai jókedvétől volt hangos a színpad. Ez meg viszont azt jelenti, hogy nem bemutat- kozó volt a vasárnap esti fölépés; a Felhő Rózsai művészete megerősödhetett, megállapo- datott, de változni még árnyalataiban sem vál-

tozott meg. Ugyanaz a szubrett ő, aki két év előtt elment, ugyanaz a szé'eskedvű, rakon- ciatlan, fékezetlen temperamentumu színész, aki minden szerepében valami női síhader-féle, (ez a kifejezés most készült, azt se tudom jó-e.) aki első sorban pajzánkodik s csak má- sodsorban játszik s aki a kedvességeit nem a nőies, hanem a fiús tempókkal igyekszik ér- vényre juttatni. Mindenekelőtt ezek a legfől- tűnőbb tulajdonságai Felhő Rózsának, ez volt ő mielőtt tőlünk elment s ez ma is. Valami ulten-szubrettség az ő művészete, vagy ha nem is egészen az, úgy legalább is a színpa- dokon honos művészeti produkcióknak super- lativusa, fűszerezve annyiféle trukkel, amennyi csak egy szellemességgel megáldott színész- nőtől kitelik.

Ennek a primadonna-genrének vannak hívei Aradon, azért szerették nálunk idején ná- lunk Felhő Rózsit s bizonyosan ezért volt a vasár- nap esti fogadtatása is olyan lelkes és olyan virágos. Csokrokat, koszorukat és sok tapsot kapott a primadonna, a ki ezenkívül még ab- ban — a kellemes vagy kellemetlen — hely- zetben is volt, hogy az egész előadást szinte egyedül, csak a Zilahyné, Főti Frida és Polgár segítségével játszta végig, tudniillik a többi szereplők olyan szomorú mozdulatokat végez- tek a színpadon, hogy az előadás élvezhetetle- nül rossz volt. El lehet képzelni, midőn Bejczy- né szerepét H. Fekete Arankának, Fürediét Győrének, a Mariházy elegáns báróját pedig Szabó Laci bátyáknak kellett eljátszani. Va- lamennyien kedves embereink ők, Fekete Aran- kának nagyon szép erejű hangja van, Győre is jó színész drámai apának, Szabó Laci pedig a legszorgalmasab nép és katoná, de a mi sok, az még is csak sok.

Vasárnap délután a „Dolovai nábob leányá- ban” a Joób Vilma szerepét játszotta el B. Pákey Margit asszony, a ki valóságosan új tagja a színháznak. Nem hallottunk eddig ar- ról, hogy milyen szerepkörre szerződött az igazgatóság a művésznőt, de hogy a Jób Vil- ma féle szerepek játszására abszolúte alkal- matlan, az bizonyos. Véleményt éppen ezért nem mondhatunk róla az első fell-pése alkalmából, eddig csak azt láttuk rajta kétségtele- nül, hogy sok finom nőiesség van benne. A színművésznői tulajdonságairól azonban egy al- kalmassabb fölépése után fogunk szólni. Ugyan- akkor azonban rendkívül szívélyes fogadtatás- ban volt része a visszavárt és visszatért Ter- nyei Lajosnak. Egy szomszédom, a ki unalom- ból nézte az előadást, megfigyelte, hogy három és fél percig tapsolt a közönség, mikor Ter- nyei a színpadon megjelent. Ez nagy szeretet, de nem érdemtelen művészt illet. Frappáns si- kere volt ezen az előadáson Aranyossy Janká- nak, a ki rendkívül fess Szentirmayné s igazi jukker asszony volt. Három jelenése volt s mindegyik után nyílt színen kapott tapsot.

A „Nebántsvirág” és a „Lotty ezredesei”- ben játszott még hétfő délután és este Felhő Rózsai telt ház előtt. Azok közül a szerepek kö- zül, a melyekben a primadonnát valaha láttuk, a „Lotty ezredesei”-ben volt az alakítása a leg- értékesebb, a legigazibb s legjobb. Így tegnap este is. Természetes, hogy tetszés, hatás és si- ker jártak a nyomában. Hétfőn volt a bemutat- kozója Szadai Ferencnek a „Nebántsvirág” Flo- ridor”-jában. Szadait már akkor jó színésznek tartottuk, mikor első ízben játszott Aradon, most csak megerősödhetik ez a véleményünk róla. Ettől a színésztől még sok jó alakítást fogunk látni.

A hétfői két előadás általánosságban is jó volt. (a.)

* Az új drámai hősnő. Markovits Margit, az új drámai hősnő, már a jövő hét folyamán fog a közönségnek bemutatkozni. E szerepkör- re a szervezés idején Hadrik Anna volt szer- ződött, akivel azonban az igazgató kénytelen volt a szerződést felbontani, mert azon eshető- ség előtt állott, hogy az aradi szerződéshez va- ló ragaszkodás esetén a művésznő az időköz- ben előállott családi körülmények miatt, me- lyek Temesvárhoz bilincselik, a színészettől visszavonulni lenne kénytelen. Ezen hatalmas érvek előtt Zilahy igazgató ki nem térhetett. A Hadrik helyébe szerződött Markovits Margit-

tal pedig e szerepkör méltó betöltése biztosítva van.

* **Kapitány-kisasszony.** Az ünnepi négy telt ház hatása meglátszott a mai előadáson, sokkal kevesebb közönség volt a színházban, mint amennyit a *Kapitány kisasszony* parádés előadása megérdemelt volna. Az előadás azért volt parádés, mert pompás szerepe van a darabban *Zilahiné S. Vilmának* s mert igen gondos rendezést és kiállítását láttunk a színpadon. Ez operett címszerepénél hálásabb szerepet nem játszott még *Zilahiné*, valóságos látványosság volt a szépsége, az éneke és a játéka külön-külön is, még inkább együtt. Ez ebben a hatalmas szerepben, mely nehéz és szép énekszámokban bővelkedik, igazán pompás alakítást élveztünk, hasonlót a Katalin cárnőhöz s aki *Zilahiné*nek művészete és szépsége teljességében akar győnyörködni, az nézze meg a „*Kapitány kisasszony*”-t. Az előadás sikeréért a címszereplőn kívül főképp *Orbán Árpád* karmestert illeti az elismerés. Amilyen nehéz volt a munkája, ép olyan eredményes is volt. Jól játszott és énekelte *Polgár. Főti* Frida áldozatot hozott, mikor elvállalta a királynő szerepét, melyből immár nélkülözünk kellett *Bejczy*nek. A sakk jelenet főképp az ének szempontjából fontos és elvesszett, nem volt koloratur-énekesnő és tenorista hozzá. Hogy *Polgár* még egyszer megdicsérjük, újból elismerjük az operett előadásának sikerült, gondos rendezését.

Az új omnibusz első áldozata.

(Öngyilkosság, vagy szerencsétlenség?)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, április 3.

Husvéli számunkban megírtuk, hogy az Arad- és Gáj közötti omnibuszforgalom folytonos nagyobbodása szükségessé tette egy új, az eddiginél nagyobb omnibusz kocsis beszerzését, mely néhány nap óta közlekedik és aránytalan nagy méreteivel általános feltűnést kelt.

Ennek az új omnibusznak mindjárt debüje első napjaiban vérrel kellett megismerkednie. A kocsis husvét hétfőjén délután a pécskai útról behajtott a Kossuth utcába és éppen a Kossuth-utca végén levő hídról tért le, mikor a Varjassy-utca felől egy öregebb, tápolygó járásu ember jött fel a kocsitra. Az emberen látszott, hogy ittas volt. — Az omnibusz kocsisa, látva, hogy az ember egyenesen a lovagnak tart, jobboldalra kitért, nehogy az öreg embert elgázolja. Az ittas öreg azonban oly konokul a ló irányában tartott, hogy a kocsis kénytelen volt egészen a gyalogjárda széléig behajtani, s az első kerék a járda szélére is felment. Egyszer aztán sikoltózás, kiabálás hallatszott, mire a kocsis megállította a járművet. Az omnibusz mellett ott feküdt az öreg ember, az orrán száján tódult a vér. Néhány pillanat alatt meghalt.

Az öreg ember neve *Andrejko József*, foglalkozására nézve napszámos, 65 éves volt.

A megejtett vizsgálat szerint *Andrejko*, a mikor a kocsis mellé csaknem elhaladt, az utolsó keréknek nekiment, mely őt lesodorta a földre. A hátulsó kerék a mellkasán ment keresztül és bordatörést, továbbá főútdérpedést okozott. A nagy mennyiségben elfogyasztott szesz okozta nyilván a halált előidéző véredény repedést.

A rendőrség részéről *Rimandocz* Zsigmond ügyeletes rendőrtiszt és *Brück* Gyula dr. kerületi orvos mentek ki a helyszínére, de már csak a beállott halált konstatálhatták. A halottat beöltötték egy koporsóba és kiszállították az első temető halottas kamrájába.

A szerencsétlenség okára vonatkozólag a vizsgálat eddig biztos támpontot kideríteni nem tudott. A szemtanúk vallomásai is eltérők. Némelyek szerint az öreg ember fel akart

szállni a kocsira, s így került az utolsó kerék alá.

Sokkal valószínűbb azonban ennél az a felfogás, amit a vizsgálat is igazol. Az elhalt ember hozzátartozói ugyanis azt vallják, hogy otthon többször emlegette az *öngyilkosságot*. Azt hajtotta mindegyre, hogy bár az Isten venné el az életét, de rögtön, hogy ne kinlódjék sokáig. Nem tartják valószínűtlennek, hogy *Andrejko* ittas állapotában öngyilkossági szándékkal vetette magát az omnibusz kerék alá.

A rendőrség a nyomozati iratokat áttette az ügyészséghez.

A Hadik-huszárok búcsúja.

(A polgárság társasvacsorája.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, április 5.

Lelket fölemelő, érzésekkel teljes, minden ízében magyar ünnep volt, a melylyel ma Arad városa a *Hadik-huszárezred* tisztikarától búcsút vett. Alig lehetett alkalom, a mikor katonák ajkairól a hazafiság, az izzó magyar érzés szebben nyilatkozott meg, mint most és aligha volt eset rá, hogy polgárok rokonszenve katonák iránt oly bensőséges formát öltsen, mint most. Olyan időkben, a mikor tulontul sok szó esik a katonaságnak a polgársághoz való viszonyáról, messze kiemelkedik jelentőségben az egyszerű búcsuzó aktuson a ma esti társasvacsora s nem csináltak frázist azok, a kik azt mondták, hogy az felejtethetetlenül bevésődött a jelenlevők lelkébe.

Ma a polgárságon kívül *Schwitzer* Lajos tábornagy, temesvári hadtestparancsnok is búcsuzott az ezred aradi osztályától. A mai eseményekről a következő tudósítást adjuk:

A hadtestparancsnok búcsúja.

Schwitzer Lajos lovag, tábornagy, a temesvári 7. hadtest parancsnoka hétfő este Aradra érkezett, hogy a csász. és kir. 3. Hadik huszárezred aradi osztályától ünnepélyesen búcsút vegyen.

A búcsuzás ma délelőtt, a közös lovassági laktanyában folyt le. Az ezred aradi osztálya, szolgálati felszereléssel, derékszőgbe állott, s a tábornagy rövid beszédet intézett hozzájuk.

Schwitzer Lajos tábornagy a beszédben elsőben is sajnálatát fejezte ki, hogy a kitűnő ezredet, amely minden alkalommal elismerést vívott ki magának, elveszti. Ne bánkodjanak az ezred legényei azon, hogy messze földre, az ország határain túl kerülnek. Ez csak hasznukra fog válni; élesíti látókörüket, kibővíti tapasztalataikat, s később, a polgári életben, akárminő pályán lesznek is, hasznát veszik annak. Végül kérte az ezredet, hogy miután ő csak kevéssé bírja a szép magyar nyelvet, beszédét a legénység előtt magyarul tolmácsolja.

Lázár Frigyes ezredes magyarul tolmácolta a hadtestparancsnok szavait, amelyek a legénység között nagy hatást keltettek.

Ezután a hadtestparancsnok sorra kezelt fogva, búcsút vett a tisztikar összes tagjaitól, miközben szívélyesen, jókedvűen elbeszélgett velük. A többek között tréfásan ezt jegyezte meg:

— Ha valana Galiciába kerülök, mint *Schiessricht* (így hívják a hadgyakorlatokon a döntőnköt), úgy hátrakergetem magukat, hogy no!

A hadtestparancsnok dében visszautazott Temesvárra.

A polgárság társasvacsorája.

A polgárság ünnepies búcsuztatója a Pehér Kereszt szálló nagytermében, társasvacsora keretében folyt le, a melyen a polgárság és a katonaság képviselői egyformán nagy számmal voltak jelen. Az asztaltón *Urbán* Iván főispán ült, tőle jobbra *Lázár* Frigyes ezredes, a búcsuzó cs. és kir. 3. Hadik-huszárezred parancsnoka, balra *Wachsmann* Vilmos ezredes, az aradi cs. és kir. 33. gyalogezred parancsnoka, *Lázártól* jobbra, sorban: *Vásárhelyi* Béla főrendiházi tag, *Institóris* Kálmán polgármester, *Dittrich* Albert ezredes, *Wachsmann* ezredes-től balra, sorban: *Ottubay* Károly törvényszeki elnök, *Dálnoki Nagy* Lajos dr. alispán és *Hadffy* Imre honvédelezredes, a honvédegyalozászlóalj parancsnoka.

Az első felköszöntőt *Urbán* Iván főispán mondta a királynak. A felköszöntőt az összes jelenlevők állva hallgatták meg. A beszéd így hangzott:

Rendíthetetlen és mély alattvalói hódolattal, gyermeki tisztelettel emelem poharamat a legalkotmányosabb uralkodóra, koronás királyunkra, kérve az Egek urát, hogy ő felségét népei boldogulására és dicsőségére, országai javára és családja örömére sokáig éltesse! (Éljenzés.)

A következő felköszöntőt *Institóris* Kálmán polgármester mondta az ezredre. A beszéd, amelyet sűrűen szakított meg az éljenzés, így hangzik:

Igen tisztelt Uraim!

Amily őszinte örömmel üdvözöltem törvényhatóságunk képviselőit a tíz év előtt városunkba érkező császári és királyi gróf Hadik-huszárokat, oly nehéz szívvel mondom az Isten hozzád, midőn most Aradról, szűkebb hazájukból a hadügyminiszter rendeletére a monarchia északi szélére távoznak. A búcsuzást fájóvá teszi nekünk az, hogy a jó egyetértés a polgárság és a huszárok itt tartózkodásuk alatt nemcsak hogy megzavarva nem lett, de az mindig melegen ápolgatott és évről-évre fokozódott.

A tisztikarnak előékenysége és lovagiasága a társadalmi érintkezésben, a legénység fegyelmélettsége mind rászolgált arra, hogy a huszárság iránt érzett meleg rokonszenven, a szívekben a kölcsönös tiszteletet és becsülést felébressze és egy oly szívélyes baráti viszonyt teremtsen közöttünk, hogy mi bennük nem a véderőt, de a polgártársakat szerettük meg, a kik szívben és lélekben együtt éreztek velünk.

Midőn búcsupoharat emelek a mi tisztelt vendégeinkre, az itt állomásozott Hadik-huszárok tisztikarára, legyenek meggyőződve arról, hogy a legszívélyesebb baráti érzelmeinket viszik magukkal, és az új állomásukra kísérje őket uraim az a tudat, hogy mindenkor kellemesen fogunk visszaemlékezni azokra az évekre, melyeket jó és bálorsban velünk együtt töltöttek. Az Isten tartsa és vezérelje őket felséges apostoli királyunk és hazánk dicsőségére. (Hosszas éljenzés.)

Dálnoki-Nagy Lajos dr. alispán Arad vármegye törvényhatósága nevében, egyszerű, rövid, de mélyen átértett szavakban fejezi ki sajnálatát a gróf Hadik nevét viselő cs. és kir. 3. huszárezred távozása fölött. Igaz sajnálatát fejezi ki, mert az Aradvármegye által emelt lovassági laktanya mindig a nagyrabecsülés, a tisztelet hajléka volt és e sajnálatot erősebbé teszi az a művelt, hazafias szellemmel irányított és kiváló katonai és polgári erényekkel ékeskedő tisztikar, amelyet érdemes ezredese: *Lázár* Frigyes összeforrottá tett velünk. A háláérzet, amelylyel ezért nekik tartozunk, megmarad szívünkben. Isten áldja, Isten tartsa hosszú útján és új állomásán ez ezredet és különösen a mi derék távozó ezredesünket, Isten éltesse! (Lelkes éljenzés.)

Wachsmann Vilmos ezredes emelkedett szólasra és magyarul kezdte beszédét, amit éljen-

zessel fogadtak. Látszott, hogy erősen küzd a nyelvvel, amint így szólott:

— Mélyen tisztelt uraim! Egy bucsuszóra emelem poharamat. Miután a magyar nyelvet eléggé nem bírom, engedjék meg, hogy némelyt folytassam. (Halljuk.)

Ezután németül szölt az ezredes, a helyőrség és a kassentmikiósi tüzéreg tisztikara nevében. Ők is őszinte sajnálattal vesznek búcsút a távozó huszárezredtől, amelyben sok derék bajtársat és kedves barátot veszítenek. De a távoiban a szeretetük fogja kísérni az ezredet, amely itt a lakosság tiszteletét oly hamar megnyerte. Amidőn — végezte beszédét — szíves istenhozzádát mond a derék magyar huszárokra, azt kiáltja felejük, bajtársai nevében is, hogy: (magyarul) Éljen!

Az ezredes tapintatos, lelkes beszéde nagy hatást keltett.

Utána, általános figyelem között Lázár Frigyes huszárezredes emelkedett szólásra és a következő beszédet tartotta, természetesen magyarul:

Igen tisztelt Uraim! Fájdalmas szívvel emelek poharát, a midőn a Hadik-huszárokat elbucsuztatom Arad városától, azonban engedjék meg, hogy előbb megköszönjem az igen tisztelt polgármester urnak, alispán urnak és a barátomnak Wachsmann ezredesnek ajkáról elhangzott meleg szavakat, a melyek tanujelűei annak, hogy bennünket Aradon szeretnek. Ezt a regiment nevében büszkén említem föl. (Éljenzés.)

Tudva van, hogy minél erősebb a barátok között a kölcsönös szeretet és bizalom, annál nehezebb a válás. Mi, Hadik-huszárok a város igazi barátai vagyunk és örömmel konstátálom, hogy a város közönsége hozzánk jóindulattal viseltetett. De különösen nyilvánult ez, a midőn, a mi legnagyobb örömeinkre, két év előtt a regiment kétszáz esztendő fennállását ünnepeltük, a hol legalább is annyi volt a civil, mint a katona. (Derűtség.) Ezt újra büszkén említem föl. Midőn most elbucsuzunk, drága kötelezőségeimnek tartom, hogy a megyének megköszönjem azt a székhelyet, a melyet az előkelő modorban és igazán nagy áldozattal készült laktanyában nekünk nyújtott. A polgármester urnak megköszönöm a polgárság, az intelligens közönségnek hozzánk való meleg barátságát, a mely megkönnyítette azon törekvésünk sikerét, hogy a szívünk szerint való barátságot keressünk köztük. Annival nehezebb a válás, mert nem kecséget a kilátás, hogy hamarjába visszatérjünk kedves hazánkba, mert hivatalba vagyunk átvéve Galiciában teljesíteni szolgálatait.

Kívánom az ezred nevében, hogy Arad derék polgársága boldoguljon; — azon tervek, a melyeket polgármestere maga elé tűzött, valósuljanak. Ipara lendüljön fel, kereskedelme virágozzék. Arad város a központja legyen Alsó-Magyarország kereskedelmének. Terjedjen a szélrózsa minden irányában. Nyerje meg hozzá a haladás eszközeit: villamost, vashidat. (Nagy derűtség.) A Mindenható, a ki országok sorsát intézi, árasztja el ezt a kedves várost, ennek közönségét minden kigondolható jóval.

Még egy kedves kötelezőségem lenne, hogy a tisztikar nevében Arad város szép hölgyeit éltessem. De jobb lesz, ha ezt egy boldog fiatal hadnagy teszi meg helyettem, a ki jobban megtalálja arra az igazi szavakat, mint én, az öreg ezredes. (Derűtség.)

Az ezredes beszédét így végezte:

— Ez az elbucsuzásom nem az utolsó. Erős a szándékom: ha a Kárpátokhoz megyünk, Magyarország legutolsó állomása lesz.

hivom tisztársaimat s akkor dél felé tekintve, magyar borral kezünkben, magyarszívvel fogom kiáltani, tisztársaimmal együtt: *Arad közönsége éljen!*

A gyönyörű pohárköszöntő, különösen annak megkapó, hazafias gondolata óriás hatást keltettek. Mindenki az ezredeshez sietett s tomboló éljenzés közben vett tőle búcsút. Az ezredes ezután körüljárta az összes asztalokat s minden jelenlevő civilnek külön, meleg szavakban mondott búcsút.

Utána szót emelt a „fiatal hadnagy” is. Jombart Lajos 3. huszárezredbeli hadnagy poharat emelve, elbucsuzik — ugymond — Arad szép virágos kertjétől, amely telve gyönyörű virágokkal, amelybe üdülni jártak a polgárok s ahol a katona lelke is megtalálta a finomabb, nemes szórakozást, amelyre oly szüksége van, amelybe gondoktól terhesen mentek és fölvidulva jöttek ki. Ezen kert nyíló virágai: Arad város hölgyei éljenek!

A poétikus felköszöntőt éljenzéssel fogadták. És a hangulatba, amely ekkor a teremben égett semmi se illehetett volna jobban, mint a nóta, amely ekkor a Gyurkovics vonója alól felhangzott:

Felkötöm a rézsarkantyút,
Én már innen elmegyek...

Prihradny Elek honvédhuszárkapitány a honvédhuszárosztály nevében búcsuzott a távozó ezred tisztikarától. Amit most érzünk — ugymond — talán legjobban az a német közmondás fejezi ki: „Wenn das Herz voll ist geht der Mund über.” A mi, magyarra fordítva, körülbelül annyit jelent: Amikor tele van szívünk, nem bírnak a szóval. Ha nagy a polgárok fájdalma, annival nagyobb a honvédhuszárosztályé, amely a búcsuzó ezreddel egy mezőn, nap-nap után váltakozva működtek. Lázár Frigyes ezredes, aki jelszavát: „noblesse oblige” mindenkor előékenyen gyakorolta és a távozó tisztikart élteti.

László cs. és kir. huszárszázados: Csak rövid ideje van itt, de mégis nehezen megy el, tapasztalván a barátságot, a melylyel a polgárság itt a katonaság irányában viseltetik. Reméli és hiszi, hogy előbb utóbb a sors és a jó Isten visszahozza ide az ezredet, s arra a barátságra, a melyet akkor Arad városával nem megújítani, de folytatni akar, emeli poharát.

Varjassy Lajos h. polgármester az ezred tisztjeinek nejeire emelt poharat, akik Arad város jótékony és társadalmi életében tevékeny részt vettek, s akiknek jelentékeny részül van abban, hogy a tisztikar a polgárság rétegeibe annyira beleolvadt.

Kristyórá János kereskedelmi és iparkamarai elnök: Az imént — ugymond — oly szót hallott Lázár Frigyes ezredes felköszöntőjéből, a minőt katona szájából ritkán hall. Lázár az ipar és kereskedelem boldogulására is üritett poharat. Ez végtelen örömmel tölti el, s élteti a távozó ezred érdemes parancsnokát, Lázár Frigyes ezredesét!

Oláh Odön Máv. főellenőr, „mint a tisztikar egy fiatal tagjának apja” arra a kívánságra mondott lelkes pohárköszöntőt, hogy az ezred mielőbb visszajöhesse.

Az utolsó felköszöntőt Urbán Iván főispán mondotta: Az ezred tisztikarához intéz egy őszinte szót — mondta. — Kévvessék mindenben az ezredes példáját, a ki mindig tetőtől talpig magyar ember volt, a ki a katonai éretnyek magaslátán állva, megmutatta, hogy jó polgár is tud lenni, ezt a barátyát, a kit ifjúságától fogva ismert és megtanult tisztelni, kévvessék a tisztikar tagjai. A katonaság és polgárság között mindig fennmaradjon egyetértés és barátságra üriti poharát.

Általános éljen fogadta e szavakat. A főispán erre pohárral a kezében borra búcsút vett a Hadik-huszárezred tisztikarának a zás tagjaitól, s példaként követték a többi polgárok is. Ezután, helyi polgárok az elérzékenyülést jelezve búcsuzás közben ért véget a társasvacsora.

A vacsora menüje, a mely a kiszolgálással

egyetemben, díszteretére vált Nagy Lajos szalodásnak, ez volt:

Halászlé.

Nyáron sült körözve.

Pulyka és káppan sült compót és fejes salátával.

Krém és turós lepény.

Vegyes sajt.

Giardinettó.

Bor.

Dr. Ring-féle mensesi bakator.

A banketen jelen voltak:

A katonaság részéről:

Lázár Frigyes huszárezredes, Wachsmann Vilmos ezredes, Ditrich Albert ezredes, Hadffy Imre honvédelezkész, Moys Dezső tüzérornagy, Csehovszky Longin és Rossovitz Albert őrnagyok, Bachzelt Mátyás huszárornagy, Widrich Herman dr. főtörzsorvos, Waclavicek Rezső, Herzig Ottó, Hasz Sándor, László cs. és kir. huszár, Schlitter Miksa, Macelarm János tüzér, Király Dezső, Cserépy Árpád, Prihradny Elek honvédhuszár, Klempa Kálmán vadász, Burdea Demeter cs. és kir., Pranner Ede honvéd gyalog századosok, Spatz Elek dr. ezredorvos, Just Miklós, Liptay Gyula, Pauer János, Burián Mihály cs. és kir. huszár, Mokry Jenő, gróf Porcia Lajos honvédhuszár, Vollerie Árpád cs. és kir., Wittauschek Lajos cs. és kir., Rabb Akos, Riedl Benó, Benedikty Imre honvéd gyalog, Lobinger Viktor, Utschig Ignác, Ellmauer Rezső, Slovak József tüzérfőhadnagyok, br. Wimpfen Frigyes, Jombart Lajos, Kirnbauer Miklós, Ratkovits Félix cs. és kir. huszár, Gajzágó István, Reviczky Tamás honvédhuszár, Kreybig Miksa tüzérhadnagyok, Allersdorfer Julian tábortörzsorvos, Gründl Béla főállatorvos, Oláh Bertalan, Gobel Frigyes huszárhadapródok;

A polgárság részéről: Urbán Iván főispán, Vársárhelyi Béla főrendiházi tag, Institutris Kálmán polgármester, Dálnoki-Nagy Lajos alispán, Ottubay Károly törvényszéki elnök, Farkas Győző pénzügyigazgató, Szankovits Miklós mav. üzletvezető, Fábian Lajos dr. és Kugler Károly ítélőtáblai bíró, Meszlényi Antal kir. ügyész, Varjassy Lajos h. polgármester, Sarlot Domokos főkapitány, Farkas Ernő állomásfőnök, végvári Neuman Dániel, Reicher Károly főügyész, kunagotai Vajda Lajos, Kádas Kálmán főjegyző, Andrányi Károly, Tedeschi Viktor, Tagányi István, ifj. Kinczig János, Kristyórá János, Domány József, Tagányi Gusztáv, Lócs Rezső tanácsnok, Pettkó Zoltán tb. főszolgabíró, Posgay Lajos dr. városi főorvos, Institutris István dr. megyei főorvos, Avarfy Ferenc, Avarfy Géza, Tisch Mór dr., tb. főorvos, Nachtnébel Gyula megyei orvos, Oláh Odön főellenőr, Nesnera Aladár Bölöni Béla, Eles Armin, Péterffy Antal, Deutsch Bernát, Magyarai Ferenc, Dániel Kálmán, Verzar István, Solymosán Illés, Morgenstern Gyula, Marossy Miklós, Heppes Aladár, Jakabffy Lajos, Jakabffy Gyula, dr. Vezsenyi Jenő, Steiner József, Glück Károly, Schröder Béla, Feszler Károly, Gebhart István, Boros János, Fejér Gyula, Persa Péter, Hehs Aladár, Szalay Géza, Ortutay Béla, Vojtek Kálmán és még számosan.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A zsidó szent egyet közgyűlése. Az aradi zsidó hitközség kebelében főállító, régi humánus testület: az aradi szent egyesület (Hevra kadisa) vasárnap délután tartotta évi közgyűlését, amelyen többek közt jelen voltak: Nemess Zsigmond dr. hitközségi alelnök, Fleischer Samu dr. az egyesület elnöke, Weiss Dávid alelnök és az egyesületnek számos tagja. A választmányának az 1903. évről szóló jelentését örömdetes tudomásul vették s Radó Károly dr. indítványára a vezetőségnek köszönetet szavaztak. A számvizsgáló bizottság évi jelentésével kapcsolatosan Glück Dezső pénztárkezelő elnöknek és Spitzer Ignác alaptörvény gondnoknak a felmentvényt elismerő-köszönet kíséretében megadták. A jövő évi számvizsgáló-bizottság a következőképp alakított meg: Wallfisch Armin elnök, Hegyi Albert, Steinitzer József, Marek Samu, Jellinek József tagok. A választmányi javaslatára kimondták, hogy a temetkezési díjszabályzatot módosítás alá veszik s a kórházba a csatornázást bevezetik. Ezután a választások következtek. Fleischer Samu dr.-t az eddigi elnököt közfelkiáltással újra megvá-

lasztották, szintugy Weisz Dávid alelnököt is. A további választások eredménye: temetkezési előjárók: Singer Adolf, Schick Dávid, Schwarz Dávid (uj). Weinberger János. Kórházi előjáró: Braun Mór. Pénztárkezelő előjáró: Glück Dezső. Sirkert előjáró: Klein Ignác. Ellenőr: Krausz József. Alaptőke-gondnok: Spitzer Ignác. Választmány: Assael József, Deutsch Mór, Eles Armin, Funkelstein József, Fekete Jakab, Glück Károly, Kohn S. N., Moskovits I., Preisach Jakab, Schusztler Illés, Schwarz Manó, Spielmann Adolf (uj), Wechsler Ede (uj) és Weisz Sándor.

A kurticsi jegyző lemondása.

(Forrongás egy községben.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, április 5.

Aradmegye jegyzői karának egyik régi tagja, Szerény Sándor kurticsi jegyző lemondani készül állásáról. Ezt az elhatározását indokoltá teszi az a feszült viszony, mely közte és a kurticsi adófizető polgárság között ujabban a községi költségelirányzat miatt keletkezett. Ujabb keletű háborúság ez, mely Aradmegye tavaszi közgyűlésén vette kezdetét.

A közgyűlésen a folyó évi költségvetések tárgyalása alkalmával Hámori László dr. országgyűlési képviselő kifogásolta, hogy a községi elirányzatokat csakugy tömegesen tárgyalják és kívánta, hogy Kurtics község költségvetését részletesen vitassák meg. Ezen kérelme támogatásul három oly vádat hozott fel, melyek miatt Szerény Sándor községi jegyző ellen a fegyelmi eljárás is megindult. A költségvetés ellen felhozott kifogások között a legsúlyosabb az volt, hogy Szerény Sándor a községi előfogatozást nem adja árlejtés után bérbe, hanem ő maga vállalkozott erre a kitűzött bér ellenében, s dacára ennek, az előfogatozások teljesítésére egyes községi lakosokat kényszerít.

A közgyűlés Dálnoky Nagy Lajos dr. alispán indítványára visszaadta a költségvetést a pénzügyi bizottságnak, a beállított tételek helyességének megvizsgálása céljából. Együttal vizsgálatot is rendeltek el Szerény Sándor ellen.

Az elmúlt hét szerdáján kezdte meg Bogdánffy Béla dr. központi szolgabíró a vizsgálatot. A husvétii ünnepek első napján aztán a kurticsi nép hatalmas tömegben gyűlt össze Hámori László lakása előtt, hogy felkérjék, miszerint a vizsgálatnál ő is vegyen részt. A nép ugyanis, melyet utóbbi időkben a szociálisták is fellázítottak, elégtelen és az elégtelenség éle Szerény Sándor ellen irányul.

Az összegyűlekezett néptömeg azonban nem találta otthon Hámorit, mire többen kimentek hozzá a pusztára, hogy behívják. Szerény Sándor községi jegyző a csoportosulások láttára megrettent és kocsira ülve, ott akarta hagyni a községet. A határban találkozott Hámori képviselővel, aki kérte, hogy térjen vissza nem lesz semmi bántódása. Szerény erre vissza is ment, Hámori pedig felszólította a népet, hogy ne bántsa a jegyzőt, mert ezzel ugy sem érnek el semmit. A tömeget azzal tudta legjobban lecsillapítani, hogy jelentette, miszerint a jegyző le akar mondani az állásáról. Ezt az elhatározását ő vele már közölte is. Ezekre való tekintettel újra kérte őket, hogy maradjanak semlegességben és várják meg a vizsgálat végét.

A tömeg erre lassan szétoszlott.

HIREK.

Eltűnt nagykereskedő.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 5.

A tőzsdének megint szenzációja van. Az utolsó hetek árhullámozásai vagyoniilag teljesen tönkretettek egy Klein Henrik nevű nagykereskedőt, aki évek óta élénk szerepet visz a budapesti értéktőzsde eseményeiben és nagy vagyont szerzett az ügyesen kihasznált körülményekből.

Klein Henriknek mult évben még körülbelül 150.000 koronára tették a vagyonát, a lipótvárosi kaszinónak egyik „alakja” volt, a Nádor-utcában lakott, egy tizszobás lakásban és a felesége, a kit egy krajcár hozomány nélkül vett el, egyike volt — sőt még most is egyike — Budapest leggyönyörűbb aszszonyainak.

A nagykereskedő alatt körülbelül két hónap előtt kezdett ingani a talaj. Akkor egy szerencsétlen kötés következtében egy nap alatt ötvenezer koronát veszített. Ez némileg megrendítette, de hitelének nem ártott semmit. Az üzletbarátai azt hitték, hogy legalább egy félmilliója van s éppen ezért nem nagy jelentőséget tulajdonítottak az ötvenezer koronás differenciának.

Klein Henrik játszott tovább hevesen mérészen és egy hónap alatt végleg letörött. Kifizette a differenciát és nem tudta mihez kezdjen. A becsületén ugyan nem volt folt, de pénze sem volt semmi. Eleinte arra gondolt, hogy felhagy a régi költséges életmóddal és valami új élethez kezd. Ez a dolog azonban csak tervnek maradt, Kleinnek nem bírtak szűkösen élni és hogy a napi szükségletét kielégíthesse, kénytelen volt apró, tizforintos kölcsönökhöz fordulni. Az ismerősei, ha látták, menekültek előle és mindenki sajnálta.

Látszott, hogy nem sokáig bírja már ezt az életet, utólag még egy rokonának aláírt váltóival is üldözték, úgy, hogy Klein tegnap bucsuzás nélkül eltűnt Budapestről. Otthagytta a feleségét és a kis fiát és semmi nyomott nem hagyott maga után. Nem lehetetlen, hogy öngyilkos szándéka van az életunt börtönlátnak.

— Kitűntetett aradmegyei főúri nők. A hivatalos lap husvétii száma közli, hogy a király gróf Zselénski Robertné, született Károlyi Klára grófnő csillagkeresztes és palotahölgynek, gróf Wenckheim Frigyesné, született Wenckheim Krisztina grófnőnek és özvegy idősb gróf Almásy Kálmánné, született Wenckheim Stefánia grófnőnek a közjótékonyság terén szerzett érdemeik elismerésül az első osztályu Erzsébet-rendet adományozta.

— Aradváros pénzügyi bizottsága ma délután 5 órakor ifj. Lőcs Rezső gazdasági tanácsos elnöklése alatt ülést tartott. Két, igen fontos kérdés forgott szőnyegen: a tisztviselők ötdéves kerpótléka és a Viktória pénztáratétel kérelme a városi betétek elhelyezése iránt. Sajnos, hogy a mikor ily fontos ügyek kerülnek véleményezés alá, a bizottsági tagok igen csekély számban jelennek meg. Ma is például a pénzügyi bizottságnak mindössze öt tagja volt az ülésen s rajtuk kívül négy tisztviselőtag. A pénzügyi bizottság egyébként pártolólág nyilatkozott meg a városi tisztviselők kérelme mellett. A mi a tiz százalékos fizetés-emelkedést illeti, arra nézve kimondotta a bizottság, hogy ez a jövőben hátrésház koronánál nem lehet magasabb, a régi tisztviselőknek azonban az egész tiz százalékot megadandó volt. A Viktória beadványára a bizottság a

mondották, hogy pártolólág fogják betérjeszteni a közgyűléshez a nevezett pénztáratétel azon kérelmét, hogy városi betétek náluk is helyeztessenek el. Az ülésen az elnökön kívül jelen voltak: Deutsch Bernát, Eles Armin, Fényes Dezső, Révész Adolf, Wallfisch Armin bizottsági tagok, Bund Henrik főszámvevő, Urbányi Béla főpénztáros és Vannay Gyula aljegyző.

— Németh püspök jubileuma. Németh József felszentelt püspök, a csanádi egyházmegye fővikáriusa, aki a szabadságharcban is fegyverrel kezében vett részt, április 19-én ünnepi felszenteltetésének harmincadik évfordulóját. Erre az alkalomra az egyházmegye papsága nagy ünnepet készül rendezni, melyhez csatlakozni fog az egész Délvidék hazafias társadalma, mely a kitűnő főpap iránt érzett tiszteletét és rokonszenvét így kívánja tanúsítani.

— Házasság. Szalay Lenke kisasszonyt, Szalay Károlynak, az aradi ügyvédi kamara elnökének bájos leányát husvét hétfőjén jegyezte el Szalay Lajos okl. műépítész, Szalay József békéscsabai nagybirtokos fia.

Krausz Gyula aradi kereskedő leányát, Krausz Margit kisasszonyt eljegyezte Schlesinger Jenő budapesti ékszerész.

— A katonaság köréből. A hadsereg rendeleti lapja közli, hogy Gyllhuber Silvius százados, ki az aradi háziőrség tisztikarának hosszú időn át tagja volt, a 91-ik gyalogezredtől visszahelyeztetett a csász. és kir. 33-ik gyalogezredhez.

— Földrengés Aradmegyében. Hétfőn délelőtt a délvidék több helyén földrengést éreztek. A mint lapunknak jelentik, Ternován fél tizenöt-tőkor husz másodpercig tartó meglehetősen erős földrengés volt tapasztalható. Vadászton is ugyanekkor kelettől nyugati irányba vonuló földrengés volt: hasonlólt jelentenek Aradmegyének Araddal szomszédos részéről Zámrol is. Békéscsabán hétfőn délelőtt 11 órakor négy másodpercig tartó erős földrengés volt. A képek és órák erősen mozogtak a falakon, több helyen le is hulltak onnan. A jelenség fél 12 órakor megismétlődött s 5 másodpercig tartott. Ekkor már néhány függőlámpa is leesett a falról. Fehértéplomban pedig hétfőn délelőtt 11 óra 25 perckor éreztek földrengést. Itt az órák megállottak s a lámpák mozogtak a falakon. Pancsován déli fél 12 órakor tizenöt másodpercig tartó földrengést éreztek. Az inga órák megálltak és a függő lámpák mozogtak. Temesvárott délelőtt 11 óra 3 perckor és 11 óra 26 perckor éreztek erős földrengést. Az első két másodpercig tartott két közvetlen egymásra következő hullamos mozgából állott. A második sokkal erősebb volt, mintegy öt másodpercig tartott és kilenc vagy tiz erős lökésből állott. A rengés alatt a függő tárgyak és súlyos ablakfüggönyök is erős mozgásba jutottak. A felsőbb emeleteken aggasztó recsegés hallatszott. A földindulás iránya délkeleti volt.

— Hugó Viktor szobra — Rómában. Rómából táviratozzák; A francia-olasz barátkozás állandó jeléül emléket készítenek felállítani az olaszok. Az a tervük, hogy a nagy francia író, Hugó Viktor szobrát elkészíttetik és Róma valamelyik díszes terén felállítják. A leleplezést arra az időre tervezik, a mikor Loubet köztársasági elnök Rómában lesz.

— A vezérkar főnöke beteg. Bécsből táviratozzák: Beck hr. vezérkari főnök tegnapelőtt egy estélyre volt hivatalos, a hol hirtelen rosszul lett és összeesett. Lakására vitték s azóta fekszik. A király táviratilag tudakozódott Beck báró egészségi állapota felől.

— Halálozások. Pollák Mór aradi gabonakereskedő szombaton, ötvenkilenc éves korában elhunyt. Az elhunyt különösen a régebbi

években tekintélyes embere volt az aradi kereskedő-világnak; utolsó éveiben kellemetlenségek érték, a miért egy ízben öngyilkos kísérletet követett el. Hosszu betegeskedés után érte a halál, s nagy részvétellel temették el.

Szathmáry Szabó Gyula szőlőbirtokos 59 éves korában Pankotán elhunyt. Özvegye szül. Dolencz Emilia és négy gyermeke gyászolja. Holttestét ma délután szentelték be Pankotán és Aradra szállították, a hol holnap fogják a felső temetőben elhantolni.

— Az automobil-szédelgés. Az ismeretes automobil-csalások dolgában ma azt jelentik, hogy az Anversben összegyűlt tízezer koronából a csalók mindössze 180 koronát vehettek föl, a többi pénz lefoglalta a hatóság a postán. Így a lépra ment sorsjegy-tulajdonosok nem igen fognak megkárosodni, annál is inkább nem, mert felhívást kaptak, hogy a pénz elküldését igazoló vevényt küldjék be a budapesti főkapitányságnak.

— Schossberger báró áttérése. Tornyai Schossberger Győző br., mint értesülünk, Bécsben, ahol már régebben letelepedett, pár nappal ezelőtt felaságával és gyermekeivel együtt a zsidó hitről a katolikus hitre tért át.

— Gyémántmisés püspök. Nagyváradról jelentik: Winkler János kanonok, címzetes püspök, ma ünnepelte teljes csöndben gyémántmiséjét. Ebből az alkalmából egyházi célokra száz-ezer koronás alapítványt tett.

— Egy katonatiszt története. Temesvárról jelentik: Fülöpp Ákos volt 43-ik gyalogezredbeli százados, kit iszákossága miatt elbocsátottak a hadsereg kötelékéből és azóta kegydíjat élvezett, az éjjel Korona utca 9. szám alatt lévő lakásán vadászfegyveréből kétszer mellbe lökte magát és meghalt. A szomszédok hallották ugyan a két tompa lövést, de nem is sejtették, hogy a szomszéd szobában miféle katasztrófa játszódott le. A megdöbbentő esetet csak ma reggel vette észre Benedek Mária takarítónő, a ki azonnal lármát csapott, de már hiába volt minden, a szerencsétlen ember halott volt. Fülöpp Ákos, miután a hadapródiskolát kitűnő sikerrel elvégezte, a gyakorlati életben is kitűnő katonának bizonyult és gyorsan haladt előre. Ezenközben érte a csapás, hogy menyaszonyát elvesztette. Ez annyira megtörte, hogy kétségbeesésében inni kezdett. Szolgálatát elhanyagolta, ittasan ment a laktanyába, hol ebben az állapotában óriási botrányokat provokált. A bajon segitendő, előbb várakozási illetményével szabadságra ment, de ez sem használt, Fülöpp rohammal a lejtőn lefelé. Olyan dolgokat követett, melyekért végleg elbocsátották a hadsereg kötelékéből és megélhetésére kegydíjat adtak neki. Az utóbbi időkben már teljesen elzüllett és a delirium tremens teljesen erőt vett rajta.

— A puchói nábobot elfogták. A minap megírtuk, hogy külföldről két magyar ember valósággal elárasztja az országot ingyen automobil-sorsjegyekkel, amelyek révén furlangos szélhámosságot követnek el. Az egyik csalót, Feld Adolf pénzügynököt Antwerpenben letartóztatták, a másikat, Jankovich Gyulának, a „puchói nábob” néven ismert egykori gazdag ügyvédnek sikerült megszöknie. A budapesti rendőrség azóta mindenfelé nyomozta a szélhámost, míg végre megtudta, hogy Voloskában tartózkodik. Nyomban értesítette erről a voloskai rendőrséget és kérte a szélhámos letartóztatását, amit a voloskai rendőrség teljesített is. A letartóztatásról a fiumei rendőrség értesítette a budapesti főkapitányságot, amely már megindította a szélhámos kiadatása iránti eljárást.

— Az elvált grófné. Egy férjétől elvált grófné öngyilkossági kísérletéről ad hírt budapesti tudósítónk. A kiről szó van, Festetics Pál elvált neje, szül. Frlebeisz Vilma, a ki előzőleg már egy Fischer nevű bérzeügynök felesége volt. A nő két hó óta fiával együtt a bécsi Continental-szállóban lakik. Tegnap este elmentek egyik orfeumba s reggelig ott mulat-

tak. Hazafelé menet az asszony hirtelen elszaladt fia mellől s a Dunába akart ugrani. Öngyilkosságában a partron álló rendőrök akadályozták meg, és visszavitték a szállodába. A 47 éves nő, a ki pár év előtt híres szépség volt, a szálló személyzetének állítása szerint idegbajos s valószínűleg e miatt akart öngyilkos lenni.

— Robbely halálos beteg. A kaució sikkasztó híres gavallért Robbely Jenőt, a ki tegnapelőtt fogtak el súlyos betegen a nizzai kórházban, tegnap reggel hordágyon átvitték az ottani rabkórházba. Robbely állapota roppant súlyos, izületi csuza van, a melytől a lábai és a karjai egészen megbénultak. Erős láza van és rettentő kínokat áll ki a betegsége miatt. A rabkórházban tegnap meglátogatta őt az ottani rendőrség egyik tisztje, a kinek Robbely töredelmesen bevallotta az összes bűnait. Elmondta, hogy szeptemberben száz forinttal szökött meg Budapestről és legelőször is Fiuméba ment. Ott olvasta a budapesti lapokat, amelyek tele voltak az ő gyalázatos csalásaival. Fiumében hat napig volt, egy előkelő szállodában lakott, ahol Kenedics néven szerepelt. Fiumében egy alkalommal majdnem elfogták, egy detektív megismerte s Robbely másnapra már tovább utazott. A hat hónap alatt volt Németországban, Svájcban, sőt egy fél hónapig Párisban is. Párisban érték el a nyomor legrettenetesebb napjai. Heteken keresztül nem evett egyebet kenyérnél, gyakran színházak elé állt koldulni. A lezüllett rongyos csirkefogóban senki sem ismerte volna fel a hajdani férjek veszedelmét, asszonyok csábítóját. A vallomását Robbely így végezte be: Nem ellenkezem fogjanak el, ítéljenek el. Kéves én bennem már az élet, mire ítélkezzenek felettem, ítél majd felettem az Isten!...

— Magyar név. Kiskoru Fabianecz Emil aradi illetőségű ugyanottani lakos családi nevének „Fabian”-ra és Frauenhaar Ábrahám nagyváradi illetőségű lakos családi nevének „Váradi”-ra kért változtatását a belügyminiszter megengedte.

— A gőzgépezők és kanzafűtők, vizsgáló bizottsága április hó 10-én Aradon képesítő vizsgálatot tart. A vizsgázni akarók kellően felszerelt kérvényeiket a m. kir. iparfelügyelőséghez nyújtásuk be. Az elnökség.

— Elveszett husvét hétfőjén este a Szabadság-terén egy kis női pénztárca. A tárca kedves emléke a tulajdonosnak; a megtaláló a benne levő pénzt megtarthatja, hanem a tárcát szíveskedjék Maione Vincenzo vivőmesterhez juttatni.

— Arad jó hírneve messze terjed. A kereskedővilág szomszágával mindenestre nagy mértékben járul hozzá a jó hírnév fejlesztéséhez. Azon számos kereskedő-vállalat között, melyek tevékenységüket szolid alapra fektetik és csak is a vevők kielégítését tűzik ki célul, feltűnik és a vidék részéről is nagy pártolásban részesül Porter Vilmos nagy áruháza a Szabadság-terén. Ezen fővárosi mintára berendezett és felszerelt üzlet az egész városban különös figyelmet tárgya, az idegenek is nagy előszeretettel látogatják és a rendkívüli jutányos árak méltó feltűnést keltenek. Minden tíz koronás bevásárlás után ingyen készítenek egy életnagyságú fényképnagyítást, művészi kivitelben, csupán a diszes papírkeretért térítendő meg három korona.

— Parketta tűkőrfényes lesz Vojtek és Weisz-féle parkett-viasz használatától 1 doboz 1 korona. 44

—x— Pármal ibolya-szappan. E név alatt pár év óta egy kitűnő mosdószappan van forgalomban. Ki ne szeretné az ibolya illatot? S ha e kedves, gyöngéd illattal eláttott szappanról még azt tudjuk, hogy az arcot finomítja, üdíti, ugyannyira, hogy még a legérzékenyebb arcoké is nagy eredménnyel használják s ha tudjuk azt, hogy hasonló finom minőségben ilyen árért külföldi szappant nem is lehet kapni, akkor méltán várhatjuk, hogy a közönség nem szavalmazas pártolás céljából, hanem saját érdekében fogja használni e kiváló magyar gyártmányt. 1 drb. 80 fillér, 3 darab 2 korona 20 fillér. Készíti Szabó Béla piperesszappangyáros, Miskócán. Kapható Aradon, Vojtek és Weisz gyógyszerkereskedésében és Maresch Gyula üzletében. 611

Öngyilkos aradi honvéd.

(Marólug a szerető lakásán.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, április 5.

Az aradi honvédszászlóalj egyik katonája a büntetéstől való féltében tegnap hirtelen elhatározással öngyilkossági kísérletet követett el. Az öngyilkos katona nem halt meg, de állapota oly súlyos, hogy életbenmaradása kétséges.

A husvétünnep alkalmából tulajdonképpen egy szökött katona, aki csak azért akart a halálba menekülni, mert félt attól a szigorú büntetéstől, mely szökése miatt reá vár.

A halni vágyó katona neve Bukó Dániel, aradi származású fiatal ember. Jelenleg a második évét szolgálja. Szülei tisztességes nevelésben részesítették. Atyja, aki kalauz volt, korán elhunyt s az árvaságra jutott fiú könnyelmű, léha társaságba került, amelyben egészen elromlott. Erkölcsei züllésének magas fokát jellemzi az, hogy berukkolása előtt lopásból kifolyólag valami bűnpöre is volt. Egyébként is könnyelmű, léha ember volt, aki nyakig adós-ságba verte magát.

A lugosi 8. számú honvédgyalogezred Aradon állomásozó kilencedik századánál szolgált. Régebben is néhányszor szökött a kaszárnyából engedelem nélkül, de ekkor mindig megállta a bajt kisebb büntetésekkel. Most legutóbb a husvétünnep előtt, a nagyhéten szökött meg. Az ezredparancsnokság mindenfelé kerestette, de a kiküldött őrjáratok eredménytelenül tértek vissza a kaszárnyába. Végül husvét hétfőjén valaki elárulta a szökött katona rejtékhelyét. A Bocskay-tér 1. számú Lichtig Berta nevű szeretőjénél tartózkodott Bukó Dániel.

Az őrjárat a jelzett helynek vette utját. Mikor azonban Bukó az udvarból megpillantotta a katonákat, hirtelen elhatározással egy marólugot tartalmazó üveget kapott föl és azt fenékgig kiitta. Az erős szer megtette hatását, az életunt katona jajgatva rogyott össze.

Az őrjáratnak nem maradt egyéb tennivalója, mint értesíteni a rendőrséget az esetről. Rimanóczy Zsigmond ügyeltes rendőrtisztviselő Prohászka László dr. kerületi orvossal kiment a helyszínére, ahol a kinlódó embernek ellenszerűl egy liter ecetet adtak be. Az első segély után a súlyosan sérült beteget a rendőrség mentőkocsiján a csapatkórházba szállították, ahol ujabban ismét gyomormosást végeztek rajta. Ennek eredményéről függ, hogy életben marad-e a szökött katona.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Adófizető polgár. Cikkét alkalomadtán felhasználjuk.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Uj-aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Uj-Arad, április 5.

Az idő előre halad, tavasz van és még mindig nincs elég meleg, hogy a vetés csírájában fejlődjön, erősödjön. Gazdáink épen az ideozás kedvezőtlen folyamában vélik a gabona-árak újból emelkedését, miért a kínálattól, betivásártól távol maradnak.

Csekély forgalom mellett mintegy 800 mm. buza és 700 mm. tengeri kelt el jól fizetett napi áron.

Mai gabona-árak: Az árak, 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona és tükken:

Buza I-ső minőségű 7.20—7.30.
Buza közép 7.00—7.10.
Tengeri 4.70—4.80.
Rozs névleges jegyzés 5.40—5.50.
Arpa névleges jegyzés 5.00—5.10.
Zab névleges jegyzés 4.70—4.90.
Iránzat lanyha.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 5.

Delitőzsde. Buzakinálát mérsékelt, vételkedv korlátozott. Bányadt iránzat mellett 24,000 métermázsa került forgalomba, 2½, közben 5 fillérrel olcsóbb áron. Egyéb gabonanemek bányadtak. Időjárás szeles.

Értéktőzsde. Berlin ¾, Páris 5 olcsóbb.

Zárlat 12 órákor:

Buza áprilisra	8.02—8.03
Buza májusra	8.05—8.06
Buza októberre	7.98—7.99
Rozs áprilisra	6.25—6.26
Rozs októberre	6.48—6.49
Zab áprilisra	5.22—5.23
Zab októberre	5.53—5.54
Tengeri májusra	5.17—5.18
Tengeri júliusra	5.28—5.29
Repce augusztusra	11.—11.10

Zárlat 5 órákor:

Buza áprilisra	8.—8.01
Buza májusra	8.04—8.05
Buza októberre	7.95—7.96
Rozs áprilisra	6.26—6.27
Rozs októberre	6.47—6.48
Zab áprilisra	5.22—5.23
Zab októberre	5.51—5.52
Tengeri májusra	5.14—5.15
Tengeri júliusra	5.28—5.29
Repce augusztusra	11.—11.10

Zárul 5 órákor:

Osztrák hitelrészvény	648.50
Magyar hitelrészvény	755.—
Leszámitolóbank részvény	456.50
Rima-Murányi vasmű részvény	490.—
Osztrák-magyar államvasút részvény	637.50
Közuti vasút	572.50
Városi villamos vasút részvény	323.—

VÁROS ÉS MEGYE.

Aradváros közgyűlése.

— A tárgysorozat. —

Sorrendje az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1904. évi április hó 13. án d. u. 4 órákor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak.

1. Polgármester március havi jelentése. 2. A csanádi püspöki hatóságnak és a konvencialis magyar minoriták rendfőjének átirata az Arad Gáj külvárosban szervezendő káplánasság tárgyában. 3. Esztergom sz. kir. város és Selmec- és Bélabánya sz. kir. város tisztikarának átirata a tisztviselők fizetés rendezése tárgyában megindítandó mozgalomra vonatkozólag. 4. A Délmagyarországi magyar közművelődési egyesület átirata az egyesület tagjai sorába való belépés tárgyában. 5. Polgármester előterjesztése az esküdtszéki összeíró bizottság megalkotása iránt. 6. Az Aradi és Csanádi Egyesült vasutak kérvénye a simándi út területéből 585 négyzet öl megvétele iránt. 7. Neuman Testvérek aradi cég kérvénye a pécskői út 32 és 33 számú telek között lévő 223 négyzet ölnyi szak-utcai terület megvétele tárgyában. 8. A pénzügyminiszter értesítése, hogy a Maroshid és tartozékai átvételére vonatkozó határozatnak meghosszabbítására folyó évi június hó 1 ig halasztást engedélyezett. 9. A pénzügyi bizottság tudomásul vétel végett bejelenti, hogy a helybeli pénzintézetek és vállalatok biztosítékul vagy bányapénzült szolgáló részvényeinek forgalmi értékét a folyó évre megállapította. 10. A pénzügyi bizottság tudomásul vétel végett bejelenti, hogy Tedeschi Viktor törvényhatósági bizottsági tagot a folyó évre is számvizsgálónak megválasztotta. 11. Az aradi tornaegyesületnek az iránti kérelme, hogy az Aradon tartandó szövetségi tornaünnepély költségeinek fedezéséül 2000 korona városi segély megszavaztassék. 12. Az aradi Széchenyi gőzmalomnak felebbezése a töle illeték tartozás után követelt végrehajtási költség ellen. 13. A tanács javaslatára az elő és leirt állami adók után járó közszéki adónak elő és leírása iránt. 14. A m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter leírata a város közönsége és az aradi gör. kath. hitközséggel kötött egyetemes szerződés tárgyában.

NAPIREND.

Április 6. Szerda. Róm. kath. naptár: Cölesztin. — Protestáns naptár: Cölesztin. — Izraelita naptár: Pászah 7. napja. — Görög-keleti naptár (március 24.): Zakariás. A nap két 5 óra 15 perckor, nyugszik 6 óra 19 perckor. Költő-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11½—12½ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1½—2½ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Breklyemúzeum helyisége mellett ülésterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változékony, enyhe, délen, keleten, sok helyütt csapadék.

CSARNOK.

Jula története.

Irta: Gyarmathy Zsigmond.

I.

Volt neki — már mint Juliának — egy szelid szép huga... de volt előbb egy apja, egy konok vén székely, aki, ha egyszer fejbe vett valamit, azt onnan ki nem verhetette semmiféle körülmény és így halála napjáig az volt a szent meggyőződése, hogy háboruk alkalmával az embert csak puskával, a falut csak ágyúval lövik: mert hát ő a szemével látta, hogy a forradalomkor megölték egy falut az ágyúval. És azt már el nem hűné a világon senkinek, hogy néha másként is történhetnek.

Jula egészen örökölte az apja konokságát, az ő fejéből sem lehetne kiverni azt, a mi egyszer oda fészkelte magát.

Az öreg székely meghalt és az életrevaló két leánya elhatározta, hogy cselédnek áll; a házat és pár darab földcsékőket kiadják bérbe; néhány évig szolgálnak s ha szereztek valamit, akkor hazakereskednek s maguk folytatják a gazdálkodást.

A hug azután szerzett is valamit; de azt nem lehet állítani, mintha annak örvendett volna Jula. Mikor megtudta, egészen kékre vált a piros arca. Egy pillanatra merevülten állt, aztán szeméi szikrát szórtak, mint egy tigris, úgy szökött a hugra; de amint érezte a fiatal teremtes reszketését, erőt vett az indulatán — nem fojtotta meg, csak ellődította magától, azután egy hatalmasat toppintott s kiáltott valamit, egy nagyon rossz szót, mire a hug rémülten sikoltott fel:

— Jula néni!

— Hallgass! És takarodj a szemem elől, te haszontalan, te cudar! — Hangja úgy recsegett, mint mikor a tölön száraz kegert törnek.

Katica összekulcsolta kezét és esdve tekintett rá:

— Légy irgalmas Jula néni, csak addig ne üzz el... na, tudod te már, hogy meddig... a tájt hazakerül a katonaságból Vince is s nyomban összekelünk...

— Megmondtam, hogy takarodj, tüstént pusztulj a szemem elől!

II.

Egy évig nem tudott a néne semmit róla; ne is tudjon, nem is kell! Ugy veszi, hogy soha sem is volt huga. Egy év múlva jött a levél s abba a levélben Katica azt remélte, hogy azóta talán isten ő szent feléje csak meglágyította a Jula néni szívét: bizony ha tudná, mily irtozatos nyomort állt ki egy fél éven keresztül, megsajnálná. De aztán hazakerült Vince, összekelelt és... és a gyönyörű kis leányuk most már éppen hét hónapos, a tüzese fekete szeme szakasztott a Jula nénéé, Juliának is keresztelték és nagy lenne az örömrük, ha meglátogatná őket. Hála a jó istennek, most már élhető módon vannak: egy tehénkéhez is jutottak... mindazáltal, ha Jula nem jöhetne, maguk keresik fel...

En se megyek, ti se jöjtek — kiáltott. Aztán naragos szívének felezadt boldogságával iratta:

„Csak maradjatok, nem kívánlak látni! A mi egyszer szegény volt, szegény marad az itélet napig“...

Iratott volna még többet, még erősebbet is; de hát idegen ember még se tudja azt meg, mily hevesen gyűlöli a hugát. Ugy gyűlöli, mint egykor szerette, éppen úgy. Meg tudott volna halni azért a szelid, szép kis hugáért; most pedig meg tudná ölni!

Aztán két évig nem hallott róla semmit, ne is halljon, nem kell!

Két év múlva jött a levél, hogy a fekete szemű kis leánynak egy fiu testvérkét rendelt a jó isten. De Katica beteges, nem tud felépülni, ha a néne megszánna és segítségére jönne, bizony istenes dolgot cselekednék... Különben is nem lenne elhamarkodott dolog, hogy megbocsásson már és szeresse ismét a hugát, aki úgy epekedik utána, mivel hogy mindig nagyon szerette stb. stb. ...

Ha szeretted vala, nem borítasz rám ekkora szegényt! Ezt akarta megírni; de aztán csak nem iratott semmit, jobb azt abbahagyni. Amit egyszer kimondott, az meg van mondva: neki nem testvére, nem kell!

S ezután még nagyobb erővel látott a néhez munkához. Mindent maga végzett. Ugyan miért adná kaszáznak a drága pénzt, mikor az sem tud olyan rendet vágni, mint ő. Aztán, ha egy nap learatja buzát, másnap maga is csak úgy kévébe kötheti, mint akármelyik férfi. Nem, a pénzt nem adja ki, meg kell azt kuporgatni, az öregesre, majd akkorra, mikor nem lesz ereje munkálkodni. Neki már senkije sincs, hát előre kell látnia. Ezen okból nem költött már ruházatára sem: összefoltosgatta a régi és abban járt s egy fazék étel elég volt neki egy hétre; kenyeret is ritkán süített, mert a lágy gyorsabban fogy. El is nevezték fősvénynek, a mit aztán kibővítettek fősvény vén „leány“-ra. Meg is felelt a nevének emberségesen, mert a családi örömrök, a testvéri szeretet helyét csak a szerzési vágy töltötte be.

Egyszer a szeme megfájult; de orvoshoz nem ment, mert annak fizetni kell: hanem a szem is drága portéka ám, azt sem szabad veszendőben hagyni! Ennek okán felkerekedett és megindult jó három napi járőföldre, ott van a „Büdös“ barlang, majd meggyógyítja az ingyen. Meg is gyógyította, de azért felfogadta, hogy oda még sem megy többször. Ott felette közel jár az emberhez a halál, néha érezni is lehet a megborzogatató lezgyintését és akkor olyan külön s érzések fogják el. Aztán a kénese, gözös párában minden megjelenik, a mit nem akar látni. A gözőkben mintha megcsillana egy tühegni fényesség, a miből egy pillanat alatt egy olyan ismerős szempár lesz: kékes fényben u-zva, éppen akkor feltekint rá esdő kéresee, midőn a halál csak egy lélekzetnyire van... Hess! aztán elűzte magától a látományt, amint elűzte egykor a fiatal leányt is... Nem, nem megy abba a barlangba többet, inkább kész fizetni a doktornak is!

(Vége következik.)

IDEGENEK ARADON.

— Április 4. —

Fehér Kereszt szálloda. Podhro-zky Rezső dr. ügyvéd Nagy-Szalonta. — Deutsch Mihály dr. ügyvédjelölt Módos. — Micheles Sándor főerdész Brád. — Reitter Rezső utazó Bécs. — Huchthausen Vilmos főfelügyelő Budapest. — Fürst János utazó Bécs. — Freisinger Armin utazó Budapest. — Brüll László ékszerész Bécs. — Kluge Pál utazó Berlin. — Zeuger Armin utazó Bécs. — Deák Márton magánzó és családja Bánfihunyad. — Guttmann Henrik utazó Budapest. — Gutt József utazó Budweis. — Hausner József utazó Budapest.

Központi szálloda. Singer Antal kereskedő Lippa. — Vámos Arnold utazó Budapest. — Lovik Lajos szolgabíró Nagyhalmagy. — Tomaschoff Arpad utazó Budapest. — Weisz Henrik dr. ügyvéd Kaposvár. — Mátrai József bányavezető Budapest.

Nemzeti színház.

Bérlet 175. sz.

Páradan.

Szerdán, 1904. évi április hó 6 án:

A kapitány-kisasszony.

Víg operette 3 felvonásban. Irta: Zell F. Fordította: Rakosi Jenő. Zenéjét szerzte: Genée Richard.

SZEMÉLYEK:

Mária-királynő Főti Frida.	Don Januario Polgár S.
Domingosz Ligeti V.	Francesko Juhai József.
Antónia, neje Pajor Agnes.	Dzsokimo Keleti M.
Lamberto Németh J.	Norberto Juhász S.
Fanchette Singhoffor V.	Mungó Szadai F.

Kezdete este 7 és fél órákor.

PAGLIANO-SYRUP vértisztító- és edző-szer

1838 lk év óta biz'os sikerrel használatban.

Készítője: **PAGLIANO GIROLAMO** egyetemi tanár
FLORENZ — Via Pandolfini — (Olaszország.)

Óvakodjunk utánzatoktól.

Csakis világoskék gyári jellel ellátott üveget
kérjünk, amelyen **PAGLIANO GIROLAMO**
tanár aláírása látható.

Minden nagyobb gyógyszerárban kapható.

Raktár: **Guttorl Földes Kelemennél.**

Kérjünk kizárólag Globus- Tisztítószer

mint az itt látható kép

mert sok értéktelen

utánzat

ajánlatik.

3489

Fritz Schulz jun.

Aktiengesellschaft, Leipzig, u. Eger.

Üzlet áthelyezés.

Mélyen tisztelt megrendelőinknek, üzletbarátainknak és a nagyközönségnek ezennel szíves tudomására hozzuk, hogy 28 év óta fennálló

kárpitos és butorkészítő műtermünket

a Szabadság-téri Nádasdy házból

Forray-utca 6. szám alá

(saját ház)

helyeztük át, a hol állandó nagy raktárt tartunk tapétákban, mindennemű stílusú butorokban, melyek rajz szerint is készíttetnek. Tekeasztalok behuzása ugy helyben, mint vidéken. — Szolid és pontos kiszolgálás!

A nagyközönség további szíves pártfogását kéri kiváló tisztelettel

Berán Antal és Fia.

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönség b. tudomására hozni, hogy bécsi és külföldi bevásárlási utamról hazaérkeztem és a legelegánsabb

tavaszi és nyári virág-, cheth és tülkalapok

a legnagyobb választékban kaphatók, melyek a legkényesebb igényeknek is megfelelnek.

Gyászkalapok mindig raktáron vannak.

Javitásokat elfogadok.

Kalapdiszek fűzők és menyasszonyi koszorúk és választéka.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kéri

Mademoiselle Serah

(Löwenberg S.)

Andrássy tér 20. sz.

Boros Béni-tér és Nádor-utca

sarkán levő

Schreyer-féle

telkek

1110 házhelyenkint

szabad kézből eladó.

A felosztási terv megtekinthető és a feltételek megtudhatók dr. Szende Tivadar ügyvéd irodájában. Szabadság-tér 12. szám.

**LEGKITÜNBŐBB MINŐSÉGŰ
CHIFFONNOK
ASZTALNEMŰEK
KÁVÉS KESZLETEK
TOROLKÖZÖK
TORLO RUHAK
ZSEBKENDŐK
ROSENBLUH H. és T. SA.**

Tavaszi szövetek, Costüm kelmék különösen feketében megérkeztek.

500 vég

vásznat szereztünk be raktárunkra még az áremelkedés előtt. Így azon helyzetben vagyunk, a n. é. közönségnek azokat még jutányos áron felajánlani.

Tiszta czérna vászon

3/4 széles, ágynemű és erősebb női ingekre alkalmas, egy vég 23 méter **16 forint.**

Vékonyabb szálú egész finom, ágyneműnek vagy finom női ingeknek, egy vég **17 frt 50 kr.**

Alsó és paplanlepedő vásznak, ugyszintén **valódi Rumburgi 54 lófős 30 és 35 frt.**

Ezen vászon minőségek évtizedek óta kipróbáltak, feltétlen elsőrendű minőségűek, melyek tartóssága és megbízhatóságukért teljes felelősséget vállalunk.

66

Vászon maradékok legfinomabb minőségű mindenkor olcsón kaphatók.

**CERNAVÁSZON
FEHERNEMŰ
OSZTALYUNK
CSAK IS A
LEGJOBB
GYARTMANYOK
EREDETI
GYÁRI ÁRAK
ROSENBLUH H. és T. SA.**

Egy csoda hangszer! a Trombino.

Tanulás és hangjegy ismeret nélkül is azonnal játszhatja mindenki rajta a legszebb dalokat, zenedarabokat, indulókat, u. m.: Sackingeni trombitás, Sei nicht böse, Beim Souper, Radeosky induló stb. és még 200 más kiváló zenedarabot, ezen az új találmányu, ki-tűnő és elegánsan kiállított trombitán, az u. n.

„Trombino“-n.

A Trombino a jelenkor legszenzációsabb találmánya és mindent nagy feltűnést kelt, különösen akkor, ha valaki egy társaságban egyszerre csak mint kűrtűvész lép fel, holott az illetőnek ezen tehetségéről azelőtt senki tudomással nem bírt. Minden dal tanulás, fáradság és erőlködés nélkül azonnal játszható, csak a megfelelő hangjegy szalagot kell beilleszteni. **Pompás zene, szép és erőteljes hangokkal.** Mulatásoknál, társaságokban vagy otthon, a legszebb szórakozás. Kerékpár-, kocsi- vagy gyalog-kirándulásoknál, csolnakázásnál a legmulattatóbb kísérő. Tánczhoz vagy énekiesérekhez kiválóan alkalmas. A Trombino gazdag tartalmu daljegyzékkel együtt, melyben könnyen megérthető magyarázat is van: I. minőség finom nickellezéssel 9 dallal 3 ft 50 kr. II. minőség finom nickellezéssel 18 dallal 6 ft 50 kr. Dal-lemezek az I. minőséghez darabonként 30 kr., a II. minőséghez 50 kr.

Egyedüli szétküldési hely utánvétellel

242

KERTÉSZ HENRIK, Bécs, I. Fleischmarkt 18—976.

Az érdekelt malom, gyár, bánya és csép- lőgépek

tulajdonosai figyelmébe ajánljuk a legújabb 73.596/1903. IV. b) számú miniszteri rendeletnek teljesen megfelelő leg berendezett és kiállított

mentőszekrényeinket

melyeknek készletben léte a gyár és gépvizsgálatoknál szigorúan megkiváncatlik.

118

Fenti mentőszekrények kiegészítésére szolgáló egyes kellékek külön is kaphatók.

Vojtek és Weisz.

drogueria és parfumeria nagykereskedésében

ARADON.

ALAPITTATOTT 1890.

Augenstein K. Alajos

házasságközvetítő intézete

Budapest, VII., Wesselényi-utca 54. szám.

Közvetít házasságokat biztos sikerrel 6 hét alatt. Eddig több ezer házasság sikerült. — Válaszbélyeg.

ALAPITTATOTT 1890.

Hamburg-Amerika.

Személyszállítás az új, nagy hamburgi
duplacsavarú legújabb szerkezetű posta-
és express gyorshajókkal.

Lehetőleg legnagyobb biztonság és kényelem.

Minden gőzhajónak két csavara van, és mindegyik 12—16 vizhatlan részre van beosztva, tehát emberi számítás szerint ezen hajók elmerülhetetlenek. A fedélköz, villamos világítással, gőzfűtéssel és szelektőszülékekkel van ellátva. Egyedül utazó nők s családok külön.

Express

Gyorshajómenet 6—7 nap.

Fedélközi
menetdíj **140 korona.**

Duplacsavarú

Postahajómenet 9—10 nap.

Fedélközi
menetdíj **118 korona.**

A fentemlített olcsó hajójegy ár mellett a mi kettős-csavaru posta és gyorshajókkal csak azok utazhatnak, a kik hazulról előzőleg 20 Koronn előleget hozzánk beküldenek.

1119

Vasuti közlekedés New-York-ból az amerikai összes állomásokra, eredeti vasuti áron. Közelebbi felvilágosítást minden nyelven nyújtanak

Falk és Társa, Hamburg, Amerikaház.

Mindenkinek saját érdeke

aki a tavaszi idényre

divatos és izléeses férfi-, fiu- vagy gyermekruhát akar vásárolni, az ne mulassza el az alkalmat és szerezzé be-szükségletét

FRANK LEÓ

férfi-ruha áruházában Aradon, Andrássy-tér 9. sz.,

(az új minorita-templom átellenében), hol most az új idény beálltával dus választéku raktár áll a legolcsóbb és legszolidabb árak mellett a t. vevőközönség részére felhalmozva.

Mérték szerinti megrendelések a legújabb szövetekből és legdivatosabb kivitelben

saját-műhelyemben készül, úgy, hogy a legkényesebb izlést is minden tekintetben kielégít.

Allandó nag raktár hazai és külföldi szövetekben.

769

Szolid elv!

Figyelmes kiszolgálás!

Olcso árak!

Feltűnő újdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szívhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

500—1000

koronát kereshet

minden risikó nélkül, minden különös előképzettség nélkül havonként teljesen költségmentesen.

Tessék ajánlatot küldeni Konstant. Eisele névre Stuttgart Ludwig-strasse 56. „E. 87“ jelige alatt. 500

A Telaky-utca 10. sz.

házcsaládi körülmények folytán szabad kézből **eladó.**

Az érdeklődőknek bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos.

1064 **Gothal György, Zadorlak.****Klein Ignác**

géparisnya kötődjé

Aradon, Lázár Vilmos-utca

Földes palotában (Fleisher-féle butorgyárral szemben.)

Felhívom a n. é. közönség figyelmét jól felszerelt

éparisnya kötődémre,

melyet Aradon eddig még nem létezett gépekkel rendeztem be.

Elvállalok mindennemű új harisnyák kötését és fejelését u. m. keztyűk, kamáslik, alsószoknyák és alsóingek és minden kötő szakmába vágó új és javítási munkát jutányos árak mellett. 1112

T. cz.

Van szerencsém szíves tudomására hozni, hogy

Aradon, Magyar-utca 4. sz. alatt

uri és női cipész-üzletetnyitottam. — Raktáron tartok mindennemű saját műhelyemben készült **uri, női és gyermek készletpéket** jutányos árakban. Mérték szerinti megrendelések 24 óra alatt elkészíttetnek.

Hivatkozva arra, hogy úgy helyben, mint a fővárosban elsőrendű üzletekben voltam alkalmazva, azon reményben vagyok, hogy munkámmal tisztelt vevőim bizalmát megnyerni fogom.

Szíves támogatást kérve

tisztelettel

Brecska Károly,

uri és női cipész.

1043

Ügynökök

intelligens megjelenésű beszélő tehetséggel bírók **fix fizetés és jutalék** mellett**felvétetnek**

az „Első Leánykiházasítási Egylet, m. sz. gyermek és életbiztosítási intézet Aradi vezérügynökségénél

Berger József,

Andrássy-tér 8.

681

Gyermekek és felnőttek által egyaránt kedvelt.

Kellemes ízű, friss, fehér**Hajós-féle****Csukamájolaj**

ára egy üvegnek 2 korona.

Cséplőgép-, nagyobb műhely-, gyár- és malom-tulajdonosok **figyelmébe!**

A 73.595—IV. b) 1903. sz. nagyméltóságú m. kir. belügyminiszteri körrendeletnek szigorúan megfelelő, tökéletesen felszerelt és kiállított

162

Mentőszekrény

jól záró kemény faszekrényben legolcsóbb ár mellett kapható.

Fontos tudnivaló tüdőbetegeknek!!A törvényesen védett „**Sylol**“ az egyedüli szer, mely mindenféle légzőszervi bajoknál rendkívüli jó hatással bír. Az éjjeli izzadást teljesen megszünteti. A testsúlyt gyarapítja. Heptikás embereknek valószínűsítő megváltója. Ára egy üvegnek 3 korona.

Kapható az egyedüli feltaláló és készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában az Isteni Gondviseléshez

Arad, Andrássy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

6988—1904.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város 1903. évi zárszámadását, a részletezett kimutatásokat, vagyoni leltárt, a város cselekvő és szenvedő vagyoni állására vonatkozó mérlegét, az anyag számadási kivonatát, a közevet-alap számadását, úgy a tanácsnak jelentését folyó évi április 7 től április 21-éig bezárólag a városháza tanácstermében közszemlére kiteszük.

Erről a város adózó polgárait azzal értesítjük, hogy jogában áll minden egyes adózónak a számadásokat megtekinteni s azokra esetleges észrevételeit az 1886. évi XXI. t. cz. 17. §. b) pontja értelmében a folyó évi május havában tartandó városi rendes közgyűlést megelőzőleg legalább 5 nappal a tanácshoz beértesíteni. Arad, 1904. évi április hó 2 án.

A városi tanács.

Férfiak**ingyen kapnak**

olyan új találmányu orvosságot, mely az elvesztett erőt újra Meghozza. Próbacsomagot s egy száz oldalas könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érte irnak. Ez a legbámulatraméltóbb csoda-orvosság, mely megmentett ezeket, a kik fiatalkori kihágások folytán nemi bajokban, szifiliszben, valamint elvesztett férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi orvossággal a baj otthon gyógyítható, s mindazok, a kik a fiatalkori kihágásokból származó nemi bajokban, szellemi elgyöngyülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés szükséges csodálatos eredményt nyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt irhat a Staat Medical Institutnak az alant jelzett címre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, a kik kezelés céljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen gyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivételt nem tesz. Mindenki irhat érte bárholonnan magyarul, mire titoktartás mellett postafordultára egy ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet így kell címezni: Staat Medical Institute 49. Elektron Building, Fort Wayne, Ind Amerika. A levelek mindig bérmentesek.

4314

A kinek

ismeretség híján

házasúrsra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztára,
kulcsárra,
vinczellérre,
kertészre,kulcsárnőre,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége**Aki**

eladni kíván

butort,
zongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,üzletet,
műhelyt,
lakást stb.:
vagy**Aki**

bérbeadni kíván

birtokot,
házat
vadászterü-
letet,halászatot,
telket,
kocsit,
lovat,**Aki**mindeneket vétel vagy bérbevitel cél-
jából keresi;**Aki**valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbban értekezni, ha az**„ARADI KÖZLÖNY“**

kis hirdetési

rovatát használja.

Ferencz-tér 6. számalatt 3 utcái szoba egy előszobá-
val és mellékhelyiségekkel együtt
április 7. vagy május 1-től kiadó.
Bővebbet ugyanott. 1126**Weitzer János toll.**

Doboz

kor. 40 fill.

Nikkelezett acélból.

2268

Capható: Ingusz I. és Flánál.
Telefon 517.**Kossuth-utca 68. sz. 1. em.**

Egy jó zongora eladó. 1125

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő üzlete

Weitzer János-u. 13. sz.

a főpostával szemben.

Ajánlja dus raktárát mindenféle
paszományos és gombkötő árukban,u. m. zsinór, gomb, rojtok, bojtok,
selyem Ponponok és zsaniliákban.

Elvállal 526

minden e szakba vágó munkát, a
legjutányosabb árak mellett.**Uraságoktól használt**nyári és téli férfi-ruhákat
háló ebédlő és más buto-
rokat 581

a legmagasabb áron veszek.

Kivánatra házhoz is megyek.

Menczer Márton

Arad, Petőfi-utca 7. sz.

Tavaszra

rendeljen cipőt

Seelinger M. Andor

mintaczipészetében 687

Arad, Szabadság-tér 4.

Gégnér János

épület-, butor és portál asztalos

Aradon, Angyal-utca 21. sz.

Elvállal minden az épület-, bu-
tor és portál asztalos szakmába
vágó új és javítási munkákat u. m.
épület munkákat, üzleti, szoba és
konyha berendezéseket, továbbá por-
tálok föllállítását jutányos árak és
pontos kivitelben. Tervrajzok díj-
mentesen készíttetnek. 1123

Alkalmi bevásárlási forrás.

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Arany-, ezüst- és zálogjegyek
megvétetnek. 1076**Dengelegy és Stern**

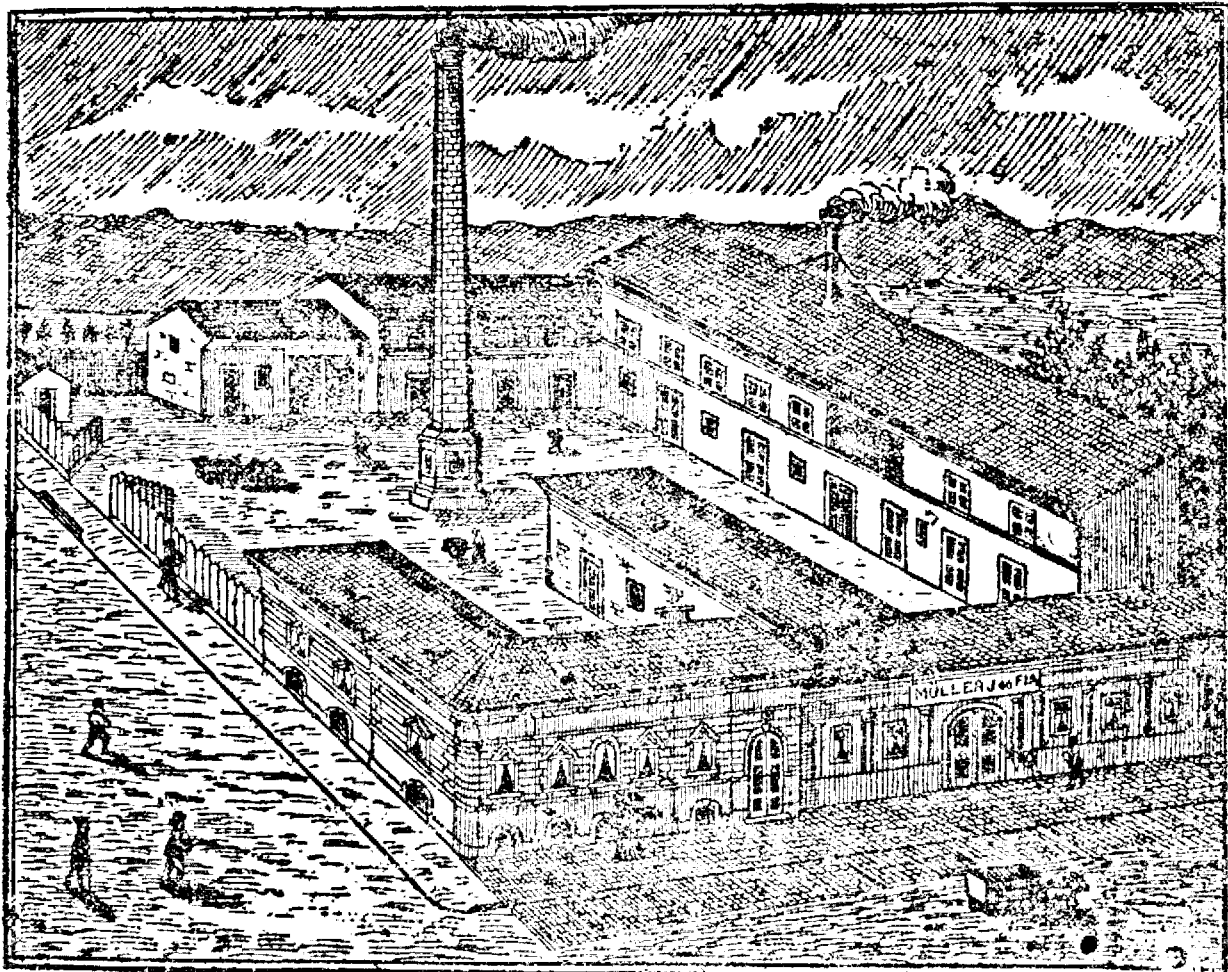
írás- és szobák

Aradon, Atzél Péter-utca, Színház épület.

Mértékszerűtí rendelősek a legújabb divat szerint kifogástalan
csinos kivitelben készíttetnek, úgy, hogy a legmagasabb ígé-
nyeknek is megfelelnek. 588

Haza és külföldi szövetek raktára.

Jutányos, pontos kiszolgálás!

Délmagyarország legnagyobb gőzerőre berendezett vegytisztító és kelme festő gyára.Van szerencsénk a n. é. kö-
zönség becses tudomására hozni,
miszerint a**József főherceg-ut 11. sz. a.**különösen az e városnegyedben
lakó közönség kényelméremű selyemfestő és vegytisztító
fiók-intézetet nyitottunk,hol gőzerőre berendezett, ki-
tűnő hírnévnek örvendő gyá-
runkra hivatkozva, elfogadtat-
nak úgy vegytisztításra, mint
festésre mindennemű férfi-, női-
és gyermek ruhák, felöltők és
téli kabátok (egészben, minden
bontás nélkül), továbbá minden-
nemű különlegességek, himzé-
sek, csipkék, akarók, szőnye-
gek, teljes szalon garnitúrák,
butor-szövetek, glaze keztyűk,
nyakkendők stb.Tunis és csipke-függö-
nyök gondosan tisztítottak és
minden divatszínre festetnek,
tisztítás és festés után ráma
nélkül feszíttetnek (spanolttatnak)
tehát a szelek kiszakadása tel-
jesen ki van zárva és új kinézést
nyernek.Czégünkkel a nagyközönség
b. partfogásába ajánlva,

kiváló tisztelettel

MÜLLER J. ES FIA.

Gyár: Halász-utca 29-30.

1002

Üzletek Aradon: Asztalos Sándor-utca 2-3. szám.
Forray-utca 4. és József főherceg-ut 11. szám.